

Naujienų Antroji Dalis

NR. 395

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

DIENŲ SKEVELDROS

Ties verčiausia tremties knyga

Atseit, ties M. Katiliškio romanu „Miškais ateina ruduo“ išsamiau, manau, sustos literatūros kritikai. Ašmi, sykį jau kvietęs skubėti skaityti, tatau kartoju ne autoriaus (ans parašė — darbą baigė, ir stovi teismo — skaitytojų aki-vaizdoje... be teisės aiškintis), bet skaitytojo naudai. Visokeriopai naudai.

Veikale visada ypač svarbu faktų tiesa ir meninė tiesa. M. Katiliškis meninei tiesai atpylė visą amžiaus ketvirtį („Joninių naktis“ pasirodė 1932 m. „Trimito“ skiltyse; tremtyj: „Prasilenkimo valanda“, „Užuolanka“ ir mūsų aptariamą „naujagimis“). O kaip su faktu? Ak, jis nesirausia, kaip, deja, daugelis mūsų rašytojų, po nuvalkiotų temų laužą. M. Katiliškis ateina su nauja tiesa — nauja tema, ir atneša mums Lietuvą, mūsų, vyresniųjų, gyventą ir — nepastebėtą. Beje, ir pačio vardo Lietuva knygoj nėra, bet ji gyva, gyva...

Lietuva, kai...

„Valdžiai pradėjus dalinti dvarų žemes, po metų-kitų, duobėtu miško šuntakiu, atsilaužė matininkai...

„Vyrukai gėrė juodą upės vandenį, mito žemuogėmis ir čia pat sugauta žuvimi, bet atkakliai braidė pievomis, skynė susivijusių karklų ir apynių lūžtes, marks-tėsi kemsynuose, vilkdami grandinę ir kasdami ežių kaupus“ (44 psl.).

Lietuva, kai per pelkes nutiesiama vieškelis, kai pačios pelkės sausinama, nuleidžiama ežerai. „Niaurių, įdegusių vyrų būrys, purvinų ir išsimarksčiusių skystame pelkių dumble, skirstėsi į savo daržines, į laikinas vasaros buveines pasikeisdami trumpais šūkteleėjimais ir juoku“ (340 ps.).

„Vakaro gražumėlis ir daina iš miško! [O netoliese mirusio, anot autoriaus, pailsusio — senelio karštinčiaus laidotuvių išvakarės].

„Gražiai dainavo jaunimas (t.y. moksleiviai, studentai, mokslui pinigų „pasikasti“ suskubėję! J.C.). Jų daina plaukė ir pripildė visas žemės duobeles, kaip vanduo iš kalnų, kaip rūkas iš padėbesių. Ji buvo girdima visuose pamiškės kampeliuose, ir ką ji galėjo kliudyti giesmei prie mirksinčių žvakių? Toliau kiemo medžių visvien ji negalėjo prasi-veržti ir ten pat dingo, susivėlusį jėgose ir žolėje,

šešėliuose ir naktį, kaip gaili rauda pavargusio ir nebeįstengiančio kovoti“ (341 psl.).

Lietuva, kai talkos būdu gesinama rūstus girių gaisras... Ak, kai iš viso „augo niekam neskolingas žmogus“. Kas beko, be skausmo ir klaidų neapseinama. Ir tą, talkos būdu gesinamą, gaisrą sukėlė juk Krivickas Vargdienis, pralobusiam bandininkui Doveikai už skriaudas besigraudamas (bet žuvo nuo Doveikas šūvio, Doveikos, kuris kitu jau atveju gynė padegtą daržinę). Tragizmas? Destis, kaip kas šį reiškinį apibūdina. Juk ir kūdikio krykštavime, ypač senyvam žmogui, girdėti į kars-tą kalamų vinių skardas. Be kita ko, prisiminkime M. K. Čiurlionio paveikslą, kur vaikutis, neįsijungęs grėsmės, žaidžia pienės pūku.

Autorius visus veikėjus atkuria su meile. Netgi policininkus, kurie dėl susiklosčiusių sąlygų dažnai neatitiko savo uždavinių. Bet ką atimsi ar ką pridursi eiguliui Baikščiui? Užvoži, kai perskaitai, knygą, o M. Katiliškio tipai eina su tavim: šlubasis Doveikos piemuo, geriau sakant — seniai tamė pat ūkyje pensiją ištarnavęs įnamis, kai šaukia: „Neškit šen vadžias ar kokią virvę, reikia gi Petrą Doveiką surišti“. Každaila — „visų mužikų priešas“. Tugaudis. Raudonasis Petras, kurs (ir Veronikos smuklėj, ir girioj su kirviu, ar pelkėse su kastuvu) tebegyveno taja giedra akyse, su kuria išėjo pelnytis duonos. O Agnė? „Gaivi mergytė, auka-saplaukis saulės kūdikis, kadaisė, mažuose metuose, atvežta iš tolimos gimtinės ir užaugusi pamiškėje. Kur visko turėjo perdaug — saulės, laisvės, žalumos, graudaus ilgesio ir lūkesių, sutirpstančių neperžvelgiamoje miško sienoje“. Tą rudenį („kai žengė per slenkstį į vargą, į vėjus, į visą, kas pasitinka, nutolstant nuo vaikystės vartų“) — praradus meilę — „ji buvo, kaip beržas pragręžtu kamienu, paliktas vienas pavasario apyaušryje, sula merkiantis žemės pašalą, vėliau prasikalusią žolę ir ant jos besitelkiančius žiedus“. Buv. pienininkė, dabar turtu pertekusi p. Doveikienė, Monika, Agnė vadinama geltonplauke puriena ir pūkuotu vieversėliu. Su pašai-pa. Betgi kovoja už išimtinę teisę į meilę, į Tilių. Ak, meilėje ir negali būti... kooperacijos idėjų!

BR. MURINAS — Peizažas (akvarelė)

O pats Doveika? Tilius? Taigi, reikia perskaityt romaną, ir viskas bus aišku: Zužana, pirmoji Doveikos žmona Veronika ir t.t. Čia tik bendra nuomonė: visi tipai natūralūs, išaugę savo žemėj ir savo metą jaučiantys.

Mūsų dailiojo literatūroje nebuvo miškakirčių, grioviakasių, nebuvo to kaimo darbininko, kuris nesiverčia žemės ūkio darbu, bet nesiverčia ir pramonės darbais, yra lyg pusiau-kely tarp fabriko ir kaimo. Tą darbo žmogų dabar mums atvedė ir pristato M. Katiliškis. Pristato su meile jo verslui ir meile savo rašto pareigai. Su lengva ir draugiška šypsena. Kaip brolis brolį.

Man prisimena T. Tilvyčio eilėraštis „Skrudė iš Gruzdžių“ (spausdintas nacių — ! — metu, atseit, „sambūvio“ — „kolaboracijos“ metu!). Tai buvo apie Dr. Joną Šliupą. Pasirodo, Skrudė iš Gruzdžių yra ir... M. Katiliškis. Darbštūs tie Gruzdžių žmonės! Ir neabejoju, kad... po metų-kitų pasirodys „Miškais ateina ruduo“ II ir, gal būt, III t. Tokią išvadą galima padaryti iš romano užbaigos. Bet jei kokia nelemtis neleistų to tęsti, šauni ir dabartinė užbaiga, ir žymiai jaukesnė kaip senovės romanuose ar apysakose: „N. apygardos teismo sprendimu“ ir pn.

Pabaigoj (ne knygos, bet mano straipsnio!) spraudžiasi dar dvi pastabos:

1. O, kad visi tremties rašytojai ir poetai mylėtų savo gimtąją kalbą taip, kaip myli ją puoselėja „Miškais ateina ruduo“ autorius M. Katiliškis.

2. Okupuotos Lietuvos spaudoje (skaityk: LKP (b) CK „politgramotose“) buvo juokiamasi („lenktynių“ prūsų nešėsi gen. Michailovas su savo diversiniais spaudiniais), kad tremties rašytojai išsenka ir t.t. Každas paėmė į galvą ir mūs, tremties, spaudoj

siūlė oficialiai (vadinasi, LRD titulu) atkirsti. Be reikalo jaudinamasi. Visur, ypač tarp bolševikinių rašytojų, yra vidurinių, netgi grafomanų, makulatūros gamintojų. Yra jų ir tremty. Bet lygia greta neginčijama tiesa, kad laisvė yra vistik pagrindinė kūrybos sąlyga. Geriausias kritikas iš anapus atsakymas yra M. Katiliškio „Miškais ateina ruduo“. Antra grįžus, tremtis, jei kaip reikiant suprantama pareigos ir uždaviniai, kūrėjų nežudo. Iš tremties laimėtojai grįžo Ovidijus, Dante; tremty sukurta Ad. Mickevičiaus „Ponas Tadas“, tremty daugumas V. Hugo raštų, K. Markso „Kapitalas“, T. Manno „Daktaras Faustus. Kaip pėdsakai ryškėja, ir Homeras savo „Iliadą“ ir „Odiseją“ sukūrė ne Graikijoje, bet dėl kažkokių priežasčių (galimas dalykas, dėl politinių) M. Azijoje atsidiūręs.

Ak, ir atominės bombos tėvai yra... tremtiniai: Einstein — iš Vokietijos, Fermi — iš Italijos, Shillard — iš Vengrijos ir Bohr — iš Danijos. Beje, kaip vienas įkandus lenkas žurnalistas rašo, jei ne nacių režimas, Einstein nebūt emigravęs į JAV ir — pirmoji atominė bomba būtų buvęs iš-rasta Vokietijoje, atseit — ir antisemitizmas atneša... didelių ir neįkainojamų laimėjimų žmonijai, nesgi atominė bomba Hitlerio rankose būtų reikšusi tą patį, ką šiandien raketos Kruščevo naguos.

Naujųjų Metų išvakarės... Tai pirma. Antra: „Miškais ateina ruduo“ pasirodymo proga. Trečia: 1957 — 1932 = 25 metai (istikimo darbo rašto sargyboje). Ak, pakelkim, pakelkim mes taurę... tremties kartybių ir — paradok-sas! — palinkėkime mielajam Mariui Katiliškiui, kad dar ilgiau... pabūtų tremty, atseit — sukurty daugiau naujų vertybių!

(Tęsinys 2-me pusl.)

Dar apie Dudincevą. Jau "N." buvo minėta Sovietuos "širdžių drebėjimą" sukėlusį atkarpinę apysaką "Ne viena duona". Namuos jos neišleido, nes cenzūra nebeleido. Norėjo anglas Hutchinson vertimą, Sovietų ambasada ir geruoju ir piktuojų "ne!" Dabar išleido rusai emigrantai Miunchene, ir prancūzai vertimą.

Kaip žinios iš anapus sako, apysakos pirmoji kritika ("obsuždenje") įvyko Maskvoj rašytojų namuos. Dudincev šitaip grynėsi:

"Atsimenu pirmąsias tėvynės karo dienas. Gulėjau apklase, o virš manęs vyko oro mūšis. Messerschmidtai numušinėjo mūs lėktuvus vieną po kito, nors mūsiškių buvo daug daugiau. Tada manyje įvyko lūžis: juk iki tol visada girdėdavau, kad mūsų aviacija skraido geriausiai ir ykriausiai pasauly. Man prikišama, kad skleidžiu šmeižiančias tendencijas. Netiesa. Aš trumpai tariant noriu ir, tur būt, turiu teisę norėti, kad nebe pasikartotų tai, ką mačiau savo akimis".

Po to tyliai ir liūdnokai pridūrė:

"Manau, kad galima būtų mums leisti, kaip jauniems plaukytojams, pabandyti savarankiškai plaukti; gal ir nenuskęstumėm. Deja, visą laiką jaučiu ant savęs diržą, kuriuo pririšus mokoma vaikai plaukioti. Šis diržas man frukdo plaukti..."

Tądien Dudincev grynėsi ir netgi kontratakavo, ypač Simonovą, "Novyj Mir" redaktorių, kuris viešai atgailavo sutikęs "Ne viena duona" spausdinti atkarpoį. Ryto diena situacija ėmė... aiškėti: — Dudincev paprašė atostogų... sveikatai paremontuoti!

"Atostogos" tebesitęsė. 1957 m. rugpiūtį Maskvoj vyko festivalis. Dalyvavo ir lenkų (Gomulkos) rašytojų delegacija. Štai vienas dalyvis atsiuntė į šiaurės geležinės uždangos aprašymą susitikimo su TSRS rašytojų pirm., pristatė savo kolegas ir paprašė laisvai pasiteisinti visiems rūpimai klausimais. Ir pirmas klausimas (klausta raštu, bet nepasirašant): "...o kur drg. Dudincev?"

Surkov rūsčiai: — Dar negrįžo po atostogų! Naujas klausimas: "Kodėl bibliotekoje nėra almanacho "Literaturnaja Moskva" (be kitų, rašė ir Dudincev, o visi kartu gana... karčiai apie sovietinę kasdienybę!)?

Surkov: Šis almanachas nėra įtrauktas į draudžiamųjų indeksą. Gal būt, koks idiotas bibliotekininkas savo iniciatyva nusiėmė! Ryt patikrinsiu...

Su TSRS rašytojų pirmininku (tiksliau: politruku) lenkai susitiko ir susikirto spec. uždaram posėdy. Surkov nyršo, kad lenkų spaudoj kriti-

kuojama visa tarybinė literatūra, kuri po 1934 m. sukurta baimėj ir terore. Jis pabaigoj riktelėjo: — Jūs (lenkai) teigiate, kad mūsų literatūra neegzistuoja, kad tai tėra mitas. Hitleris irgi manė, kad TSRS yra mitas, ir skaudžiai nusi-vylė...

Kai lenkai užsiminė apie Ždanovą ir jo (nemokšos!) teoriją apie literatūrą, reikalui esant paremtiną administracijos priemonėmis, Surkov lyg igeltas atrėžė šitaip:

— Ždanovščizna yra tai buržuazijos rašėjų sukurtas terminas. Išidėmėkite, kieno balsu giedate!

Itemptą padėti bando gelbėti senutė Helena Ušijewicz (matyt, visą laiką gyvenusi ir kūrusi Sovietuos). Ji kalba pusiau rusiškai, pusiau lenkiškai:

— Na, žinoma, na, koniečno, reikia pasakyti, kad pas mus tupdė į tūrmą (kalėjimą). Na, bet ne už tai, kas ką rašė, bet... Bet... Bet... Čiort žino už ką... — ir uždusęs atsėdė, ir blankiai šypsos.

Surkov, lyg gerą anekdotą išgirdęs:

— Racija, racija, Heleno Ušijewicz. Va, Jūs, Helena, pati pavyzdys. 20 metų jus kritikuoju, ir dar gyva!

— Na, koniečno — gyva. Gyva! — linguoja galva senutė...

Reportažo autorius savo pastabas šitaip baigia:

"TSRS — Lenkijos sieną nedėkinga pranašauti. Va, pervažiuom naktį. Per visą skaitau vieno lenko atsimintraukinį nuėjo didelis 'ufff'... Buvo tamsu, aplink pelkės, nykuma. Žmonės plėšėsi, dainavo, rėkavo šūkius... Žmonės, kurie šiaip yra ramūs... Stai-gus patriotinis jausmų antplūdis..." Visi jautė grįžtą iš slo-pios tylos, grįžtą į gyvųjų tarpą.

Mintys slenksty į 1958-sius yra gana drumstos, ir, kaip niekad praeity, tinka šie žinomi žodžiai: "Juokimės, nes kas žino, ar pasaulis bepatvers dar porą savaitių!" Tai tiesa, ir — nepagrįstas pesimizmas. Ana, La Bruyère savo veikalą pradėjo šiais žodžiais: "Viskas jau pasakyta ir ateinu pervėlai". Montaigne buvo nuomonės, kad jo gyvenamoji epocha visai ligota. Anot Chateaubriando, viskas sustingę ir į mirtį palinkę. Quinet (1830 metais) rašė: "Mūsų širdims trūksta vilties". Blum (1945 m.): "Mano karta neatliko savo uždavinį". Celine: "Man teliko mano neapykanta ir mano stilius". Wells (1945 m.): "Netgi labiausia paviršutiniškus žmones turi apimti įtarimas, sąmonės blaivumo prošvaistė, kad kažkas tai įvyko, ir mūs gyvenimas nebebus koks buvęs... Ir nėra išeities, ir tai jau galas..."

Metai gi eina kaip ėję ir — kas gyvas... tai gyvena kaip gyvenęs. Sunku ką pramatyti,

Ana, "Morning Post" korespondentas Berlyne (Darcie Gillie) susitiko draugą ir užėjo į restoraną. "Iš tikrųjų, — kalbėjo, — turėčiau grįžti į biurą ir perduoti telefonu redakcijai trijų valandų pasi-šnekėjimą, kurį šiandie atsi-tiktinai turėjau su kažkokiu Hitleriu". O šiek-tiek pagalvo-jęs pridūrė: "Bet gaila pinigų. Tai tipiškas beprotis ir nieko gero gyvenime nebeatsieks". O po 2½ metų jau ans "face-tas" turėjo Reicho vairą!

Juokimės... Juoba, Atlanto Pakto šalims (nors raudonojo fašizmo supamoms, ir "sput-nikų" grasomoms!) visada lieka laisvas... frontinis išėjimas!

J. Cicėnas

TRANSATLANTIC PARCELS SERVICE CO.

1855 W. 47 St., Chicago, FR 6-6755

Siunčiam iki 44 svarų dovanų siuntinius tikrai su naujais daiktais Lietuvą ir visas USSR sritis. Apmokate visus muitus čia, gavėjas nieko nemoka. Siuntinys pasiekia gavėją 6-8 savaites. Atdara kasdien nuo 10 AM iki 8 PM. Teiraukitės informaciją.

Skaitvkite "N-nas"

A prominent banker and community leader tells you:

Why United States Savings Bonds are so important

to your family and your own home town

Joseph C. Welman, President, Bank of Kennett, Kennett, Missouri; 1958 President, American Bankers Association

If you and your neighbors are spending and saving wisely today, tomorrow's economic problems will solve themselves.

That's true for your family, as well as the community in which you live. And that's why U. S. Savings Bonds are so important to every American.

The secret of saving is system. And for most Americans, Savings Bonds are the perfect solution for systematic savings. They're safe. They're sure. Easily bought. And easily converted into cash should an emergency arise.

And now every U. S. Series E Sav-

ings Bond pays a new, higher interest—3¼% when held to maturity! It matures faster, too, in only 8 years and 11 months. And redemption values are higher, especially in the earlier years.

Leading bankers and industrialists all over the country, realizing the importance of thrift and savings to a sound economy, are giving their wholehearted support to the U. S. Savings Bonds program. Why not start your Bond investment program today—through the Payroll Savings Plan where you work or by regular purchases where you bank.

SAFE AS AMERICA . . . U. S. SAVINGS BONDS

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ŠYPSENOS

Dar nesibučiuokite!

Neuchatel, Šveicarija. Šveicarų mokslininkai praneša, kad dėl nežinomų priežasčių mūsų žemė yra trupučiuką krypterėjusi ir dėl to šie Nauji Metai prasidės ne lygiai dvylika valandų nakties išmušus, bet trimis tūkstantinėmis sekundės dalelytėmis vėliau. Todėl pataria pradėti bučiuotis su Naujais Metais punktualiai .003 sekundės po 12 val.

Kaip atšildyti meilę?

Tottori, Japonija. Nuo ugnies apdraudimo kompanijos vedėjas Cikvo Ivamoto, 36 metų, prisipažino sudeginęs savo meilutes namus, kadangi ji jam pasidariusi šalta...

Senmergėms žinotina

Paryžius. Prancūzų seimas išleido įstatymą, pagal kurį nuo šiol moterys galės ištekti ir už mirusio vyro. Įstatymas išleistas dėlto, kad daug prancūzaičių susižieduoja arba susimyli su kareiviais, kurie karo atveju neretai žūsta. Merginai užteks įrodyti, kad vyras ją žadėjo vesti, tuomet ir miręs nebeišsisuks. Pagal tą įstatymą, tokios ištekusios už mirusių, galės gauti valdišką našlių pensiją.

Kaip pabėgti iš kalėjimo

Robert Husky, nuteistas nusikaltėlis pabėgo iš Knoxville, Tenn. kalėjimo ir ėmė daug vargo ir laiko jį bepagauti. Pagautas prisipažino, kad jis apsibarsęs kojas dezinfekciniais vaistais ir policijos šunės jį pauostę pakelia aukštyrą nosį ir nueina šalin nė lote nelojė.

Laikas—pinigai!

Los Angeles, Calif. policija suėmė 19 m. vyrą, Jerry Prod, kuris automobiliu važiuodamas viena ranka valdė vairą, kita ranka elektriniu skustuvu skutosi barzdą. Jis aiškinosi nenorėjęs pasivėlinti į darbą.

Antras Gargantua

Auguste Ibrelisle, Prancūzijoje, laimėjo valgymo kontestą ir bonką šampano už surijimą 4 galionų šviežių "klemsų" per mažiau kaip 1 valandą laiko. Gavęs šampaną, jis beregint sugėrė visą bonką.

Žmona alergiška vyrui

Japonijos daktarai Tokio susidomėjo savotiška moters liga ir negalėdami patys pagelbėti išrašė iš JAV specialistą dermatologą (odos ligų gydytoją). Dermatologas savo patyrimą taip užrašė: "Kai tik jos vyras kiek arčiau prieina, jos odoje beregint pasireiškia išbėrimas, kaip poison ivy apsinuodijus".

Ayorama!

Ayorama, sako šiaurės eskimai, kai kas nesiseka. Toks likimas arba mūsiškai sakant, tokia Dievo valia. Mrs. Virginia Schoen iš Pacoima, Calif., 34 metų, prieš pusmetį buvo gaisrininkų išgelbėta, kai jos ranka įstrigo į atmatų smulkinimo mašiną. Dabar tie patys gaisrininkai ją vėl išgelbėjo, kai uždarydama šaldytuvą koja spyrė šaldytuvo duris ir kojos pirštas įsmėgo į

skylę, pasilikusią duryse rankenai iškritus.

Mr. Sputnik Watkins

St. Paul, Minn., gimė kūdikis. Jo tėvai, Mr. ir Mrs. Samuel Watkins, vaiką pakrikštijo vardu Sputnik Eisenhower Watkins.

Santa Claus be išeities

E. Paterson, N. J., iš vienos didelės krautuvės policijai kažkas paskambino vėlai vakare, prašydamas išleisti laukan. Kai atvykęs policijos skvadas tikėjosi turįs rankose krautuvėje užrakintą plėšiką, pasirodė, kad tai būta Kalėdų senuko, kurs per dieną lange turėjo vaikams

rodyti dovanas, o vakare, krautuvę uždarant, nuėjęs persirengti pasivėlino ir pasijuto viduj užrakintas. Krautuvė neturėjo kamino, pro kurį Kalėdų senelis paprastai įeina ir išeina.

Meilė amžiaus nepaiso

Buffalo, N. Y. teismas lygtinai nuteisė Joseph Bodhorną su sąlyga, kad jis parduos savo automobilį, kuriuo važiuoti jam buvo atimtas leidimas. Bodhorn pasiaiškino teisėjui, kad jis automobilį vartodavęs tik važiuodamas lankyti savo mergaitę. Bodhorn yra 80 metų amžiaus, jo mergaitė 76 metų.

Skaitkite "N-nas"

Rusčiai nebemoka šypsotis

Lietuviai menkai tevertina žmogų, kurs "juoko nesupranta". Panašiai daro tolimųjų Pacifiko vandenyno salų Fidži gyventojai. Į Suva uostą Fiji salose užsuko sovietų mokslinės ekspedicijos laivas Vitiaz, su 70 mokslininkų ir 12 laboratorijų. Amžinai linksmi Fiji gyventojai, kurie buvo girdėję apie "sputniką", rusus sutiko su saulėtomis šypsenomis, bet greit nusivylę pradėjo viens kito klausinėti, "what's wrong" su tais žmonėmis, kurie vaikšto gatvėmis, spokso į krautuvų langus ir niekuomet nesišypso...

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

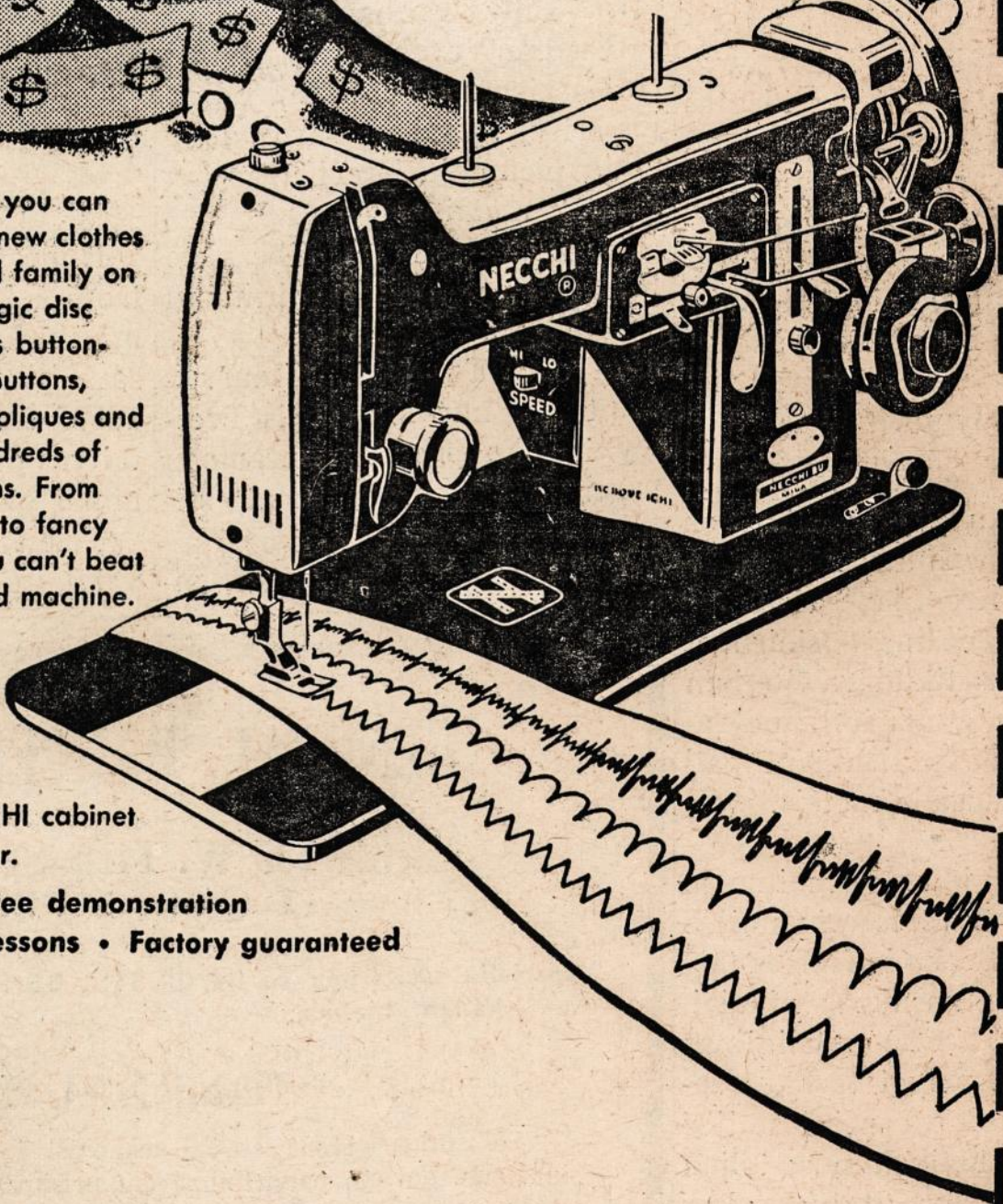
lowest price ever

Save **\$100.00**

for one week only
you can buy this

NECCHI
AUTOMATIC

for only **\$189.95**

IMAGINE! Now you can make beautiful new clothes for yourself and family on this modern magic disc machine. Makes buttonholes, sews on buttons, monograms, appliques and embroiders hundreds of beautiful designs. From straight sewing to fancy embroidery, you can't beat this most-wanted machine.

There's a NECCHI cabinet to suit any decor.

Come in for free demonstration
Free Sewing Lessons • Factory guaranteed

E. A. GULLIKSEN

201 N. Cicero, Chicago

EStebrook 9-2241

Kas svarbiausia praėjais 1957 metais

1. Žemės satelito arba dirbtinio mėnulio, "sputniko" paleidimas.
2. Nato viršūnių susirinkimas.
3. Little Rock, Ark., istorija.
4. Chruščevo iškilimas į Kremliaus viršūnes.
5. Šoferių (teamsters) unijos bylos.
6. Vidurinių Rytų krizė.
7. Uraganas Audrey (Audra).
8. Eisenhowerio susirgimas.
9. Azijos sloga.
10. Civilinių Teisių biliaus priėmimas.

Svarbiausiuoju pereinamųjų metų įvykiu, Associated Press redaktorių nubalsavimu, buvo pripažintas dviejų sovietų "sputnikų" į erdvės iššovimas, tuo žmogui pirmą kartą nugalint žemės gravitaciją ir prasilažiant į kosminę erdvę. Amerika tą rusų laimėjimą priėmė daugiau susijaudinusi, nei iš šalies atrodo verta, nes kai kurie jį palygino su Pearl Harbor katastrofa, per kurią japonai karo pradžioje su naikino kone visą JAV Pacifiko laivyną. Kas tačiau rusus labiau nustebino, tai eilinių žmonių nuomonė pasaulyje, jų sputnike išsautam šuniukui daugiau dėmesio, kaip visam jų laimėjimui. Amerika reagavo į rusų laimėjimą tuo, kad čia išjudintos jėgos mokslui skubiai pakelti ir išradimams skatinti, ir tam reikalui paskirtas specialus mokslų koordinatorius.

Ką tik įvykusiai Nato konferencijai Paryžiuje, į kurią buvo nukridęs pats JAV prezidentas Eisenhoweris, skiriama labiau didėjanti svarba, nes ji buvo kaip ir tiesioginis laisvojo pasaulio atsakymas į Rusijos grėsmę ir jos nutarimai leisti balistinių ginklų bazes Nato šalyse, skaitoma didelės reikšmės viešingumo įrodymu.

Trečias iš eilės svarbiausių pereinamųjų metų įvykiu laikomas Chruščevo nepaprastai staigus įkopimas į Kremliaus viršūnes, per kelis mėnesius apsidirbant su visais, kas tiksliai galėjo jam skersai kelio stotis ir manevravimo tempais pralenkiant patį Staliną pirmaisiais metais.

Amerikos vidaus gyvenime po Little Rock sekė šoferių unijos bosų bylos, Becko ir Hoffos tardymai ir jų apsukrus vingiai, unijos iš AFL-CIO pašalinimas ir drąsi, bet nelygi trylikos šoferių narių kova prieš unijos konvencijos netikslumus; toliau įvykiai Artimuose Rytuose, kur sovietų smelkimas į Siriją, ginklų teikimas ir grasinimai sukėlė pavojingą krizę.

Mažesnės rūšies, bet kraštui reikšmingos žinios buvo apie Audrey uragano padarinius, nusiaučiant Louisianos pietrytinę dalį, kur 539 žmonės žuvo ir buvo pridaryta nuostolių už 40 milijonų dolerių. Prezidento negalavimai, Azijos "flu", Girardo byla Japonijoje ir Civilinių Tei-

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, JANUARY 4, 1958

sių įstatymo priėmimas JAV senate, pirmas toks per 82 metus, buvo taip pat neeiliniai pereinamųjų metų įvykiai.

Populiariausi asmenys 1957 m.

1) Nikita Chruščevas, pirmasis vyras iš anapus geležinės uždaros, kuris Associated Press laikraščiu, radijo ir televizijos redaktorių balsavimais (poll) pripažintas pereinamųjų metų žmogumi (Man of the Year). Chruščevas gavo 4 kartus daugiau balsų, kaip pats Eisenhower. Chruščevas charakterizuojamas, kaip nepastovias charakteris, kuris gali krėsti juokus ir grąsinti lygiai blaivas būdamas, lygiai vodkos stiklą laikydamas. Jisai pripažintas šiuo metu svarbiausiu bosu (top dog) Kremluje ir didžiausia grėsme pasaulio taikai nuo tų laikų, kai Hitleris valdė Vokietiją.

2) Werner von Braun, Vokietijoje gimęs ir augęs imigrantas mokslininkas, pripažintas Jungt. Valstybių erdvių mokslo ir tarpplanetinio skraidymo teoretikas.

3) Henry Ford II, savo tėvo vardo didžiausios automobilių pramonės Fordo auto kompanijos galva, pripažintas vyriausiuoju JAV pramonės srityje.

4) George Meany, AFL-CIO prezidentas, pasižymėjęs kovoje prieš unijų raketierių, pripažintas pirmuoju vyru darbo organizacijų srityje.

5) Billy Graham, masinių "atvertimų" evangelistas, pripažintas pirmuoju 1957 m. religijos srityje. Graham savo srityje tokiu pirmuoju išrenkamas jau ketvirtą kartą.

6) Lew Burdette, Milwaukee Braves, pripažintas pirmuoju sporto pasaulyje.

7) Mike Todd, kino filmų gamintojas, nugalėjo Elvis Presley ir liko pirmuoju pramogų parengimų (entertainment) srityje.

8) James Gould Cozzens, au-

torius knygos "Meilės apsestas" (By Love Possessed) pripažintas pirmuoju šių metų Amerikos literatūroje.

Geriausio JAV 1957 m. veikalai

Van Allen Bradley, Daily News literatūros skyriaus redaktorius, randa, kad pereinamaisiais metų leidimas, bent naujų pavadinimų kiekiu (iki 12,000) buvo produktingiausi metai J. Valstybėse. Pereitę metai išblaškę baimę, kad televizija išvargs knygą iš privačių namų. Pereitais metais novelės srityje dominavusi fikcija, nefikcijos srityje politika ir pasauliniai reikalai.

Autorius parinko po šešias knygas iš abiejų sričių, kaip "six best" (šešias geriausias), būtent:

Fikcijoje: 1) By Love Possessed, autorius James Gould Cozzens; portretas žmogaus, kurs buvo "teisingumo jausmo apsestas", pripažinta geriausia šių metų novelė; 2) The Town, autorius William Faulkner, tolygi Hamletui, Snoopes šeimos gyvenimas, pavadinta geriausia šio šimtmečio novelių tarpe; 3) The Fall, autorius Albert Camus, fiktyvus savimeilės puolimas, daugiau filosofija, kaip fikcija; 4) Dandelion Wine, autorius Ray Bradbury; 5) Riders of Judgement, Frederick Manfred, ir 6) Atlas Shrugged, Ayn Rand.

Nefikcijoje: 1) Byron: Biografija, autorius Leslie Marchand; 2) The King Ranch, autorius Tom Lea; 3) Mr. Baruch, autorė Margaret Colt; 4) Left over Life to Kill, aut. Caitlin Thomas; 5) George Washington, vol. VII, aut. Dr. J. A. Carroll ir Mary Wells, ir 6) Opus Posthumous, Wallace Stevens.

Kas bus po 200 metų

Hugo Gernsback, Radio-Electronics leidėjas, kuris dar 1911 m. išpranašavo erdvių amžių, savo pranašavimuose "Forecast 1958" skelbia, kad 22 amžiuje, tai yra po 175 metų, bus kasdieniniai dalykai, tokie kaip:

Televizijos fantomas, kuris vaidinama iš scenos, tai yra iš

kino ar televizijos ekrano perkels tiesiai į gyvenamąjį kambarį, taip kad aktoriai, vaidintojai ir scenos staciai išlips iš ekrano ir ateis į kambario vidurį, vaikščios, kalbės, dainuos ir vaidins per porą žingsnių nuo žiūrovų;

Klimato reguliatoriai arba tokie milžiniški įrenginiai šiaurės ir pietų ašigaliuose, kurie reguliuos žemės kamuolio orą tokiu būdu, kad poliarinis oras anti-gravitacijos mašinų bus siurbiamas į aukštybes, o į jo vietą traukiamas kitas oras, tuo būdu sudarant platesnės oro srovės, kuriomis galima nustatyti tokį klimatą, koks bus reikalingas ir naudingas žemės gyventojams;

Televizinis rankinis "laikrodėlis", kuris mygtuką paspaudus, rodys laiką ir duos programą.

Valgiai bus gaminami ir tiekami "electro-servo" automatiškai, tai bus nedidelis stalas su elektrine krosnele, šaldytuvu ir lėkščių plovykla, maistas bus hidrauliškai suslegiamas ir dehidruojamas bei automatiškai patiekiamas su vandeniu, padažais ir sviestu.

Rašomoji mašinėlė, kuri rašys iš smegenų einančiais impulsais.

Knygos bus gaunamos iš "televizijos bibliotekos" taip, kad atsukus sienoje mygtuką tiesiai iš knygos puslapiai į sienoje kabantį ekraną, iš kurio skaitytojas galės skaityti, kaip dabar skaito užrašus kino teatruose.

Namai neturės langų ir tikra saulės šviesa ateis radiacijos būdu per specialius šviesos įrengimus. Baldai bus pneumatiški, kuriuos galima bus išplėsti ir suspausti pagal reikalą.

Kas buvo prieš 37,000 metų?

National Geographic Society archeologai ištyrę požemines olas Santa Rosa saloje, per 45 mylias į pietryčius nuo Santa Barbara, Kalifornijos pakrastyje, rado, kad žmogus čia gyveno jau prieš 37,000 metų, arba tiksliau, kaip mokslškai radio karbonas (Tęsinys 5-me pusl.)

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 W. 14th Street, New York 11, N. Y.

(Tarp 6-tos ir 7-tos Ave.) Tel.: CHelsea 3-2583

Specialiu susitarimu su INTURISTU, GENERAL PARCEL siūnčia siuntinius į visas SSSR dalis, įskaitant Lietuvą.

Tiktai NAUJI DAIKTAI galima siūsti

Siuntinius galima atnešti asmeniškai arba atsiųsti paštu. Kaip tik siuntinys gaunamas, mes išsiunčiame gavimo patvirtinimą (su prisiųstų daiktų sąrašu) ir jums pranešame kiek atsieis persiuntimas.

Siuntiniai išsiunčiami laike 48 valandų.

Laikę kelių dienų jūs gausite pašto ištaigos kvitą ir kada siuntinys pasieks adresatą — kortelę su adresato parašu. Visos išlaidos, įskaitant muitą, apmokama čia.

Jūsų siuntinys tikrai yra dovana. Mes garantuojame kiekvieno siuntinio pristatymą.

Jūsų patogumui mes pasiūlome didelį pasirinkimą medžiagų, odos, drabužių, avalynės ir vaistų geriausios rūšies ir labai prieinamomis kainomis.

MAISTO PRODUKTUS NEGALIMA SIŪSTI SU KITAIŠ DAIKTAIS.

Atidaryta kasdien nuo 9 ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais iki 4 valandos po pietų.

Mūsų klientų patogumui mes atidarėme skyrius šiuose miestuose:

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel.: Tower 1-1461

11339 Jos Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel.: Townsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel.: Walnut 5-8878

Dvyliktą išmušė

(Nuotykis Naujųjų Metų naktį)

Vincas, trečius metus studijuojąs universitete ne tiek literatūrą, kiek flirtologiją, nekokioj nuotaikoj artėjo prie Karo Muziejaus sodelio. Žingsniuojąs šalia jo kolega Antanas, taip pat studentas, vis ramino jį:

— Nieko, Vincai, mergų ir ten rasim! — parodė į tirštą minią, susirinkusią Vienybės aikštėje, — matai, kiek žmonių! Pasirinkimas didelis.

Vincas išmeigė akis į masę, lyg stengdamasis atspėti kurioj didelės aikštės vietoj jis ras nežinomą gražuolę, kurią buvo nusistatęs šiandien rasti. Mat, jis niekad nesitenkino keliomis pažintimis su gražia lytimi, o vis ieškojo naujų. Nes nė viena mergina nesugebėjo užkariauti jo širdį, kitaip sakant, jis nė į vieną negalėjo įsimylėti. Viena būdavo per daug išauklėta ir neleisdavo jam drąsesnių žygių; kita — per daug „mandra“, nes iš aukšto žiūrėjo į jį; trečia ne tokia jau graži; ketvirta prąščiokė; dar kitos vis būdavo su tam tikrais trūkumais. Todėl nuo tam tikro laiko Vincas, seno draugo panašiuose žygiuose, Antano, lydimas, bandė užmegzti „gatvines pažintis“, tai yra, prieidavo prie numatytos „aukos“ Laisvės alėjoje ir užkalbindavo. Ne kartą tekdavo jam nuryti karčią piliulę, kai užkabintoji mergina, dažniausiai gimnazistė, piktai sučiaupusi lūpas, pagreitindavo žingsnius, arba tiesiog jam atrėždavo: „prašau nesikabinti“. Tik porą kartų jiems pavyko prisijaukinti nekokios išvaizdos siuvėjęs, žargoniškai vadinamas „švačkomis“. Bet nuo jų juodu patys greit atstojo. Per daug jau neįdomios buvo.

Illuminuotas Karo Muziejaus bokštas, žvaigždėtas dangus ir kleganti minia, į kurios tarpą draugai jau išspraudė, pažadino Vincą iš sunkių minčių. Bokšte laikrodžio rodyklė rodė be trijų minučių dvyliktą valandą. Per garsiakalbių sklido kažkieno kalbos žodžiai — sveikinimai, linkėjimai...

— Žiūrėk, Antanai! — parodė Vincas, — ten pamačiau švarų snukutį...

Ir nusiyrė per minią. Antanas paskui. Sustoję žmonės jau bandė kauptis generolo Nagevičiaus kalbai, kiti žvilgčiojo į laikrodžius. O abu studentai dirbė alkūnėmis ir stūmėsi pirmyn.

Vincas sustojo, atsiradęs šalia merginos, kurios veidą pamatė iš tolo. Tuo tarpu bokšto laikrodis ėmė mušti dvyliktą. Visa minia nutilo ir kiekvienas skaitė mintyse laikrodžio dūžus.

Studentai gi dairėsi į kaimynus. Vincas stovėjo šalia

numatytos „aukos“, užpakalyje — Antanas. Tačiau prie nepažįstamosios stovėjo, matyt, jos draugė, nes jodvi retkarčiais tarpusavy pasišnabždėdavo.

— Aha! — atsisukęs akimis parodė Vincas.

— Ir man yra? — mirktelėjo Antanas. Nusiėmęs studentišką kepurę, jis su išsidraikiusiomis šviesiomis garbanomis atrodė tikras rubuilis angelas Rubenso paveiksluose.

Išmušus dvyliktą, Vincas paėmė numatytą merginą už rankos virš alkūnės ir mandagiai ištare:

— Su naujais metais, panele...

Ši atsisuko į jį, apžvelgė tiriščiu žvilgsniu ir sausai atsakė:

— Ačiū. Jus taip pat...

Antanas kažkaip atsirado prie merginos draugės ir Vincas suprato, kad ir jis užkalbino ją, bet nebeišgirdo žodžių, nes visa minia aikštėje džiugavo, šaukė, kiti net kepures mėtė į viršų. Orkestro grojamas tušas neįstengė prasimušti per minios ovacijas.

Pasigirdo Lietuvos Himno garsai. Minia staiga nutilo, galvos apsinuogino. Ėmė krist

smūlitės ir lengvos kaip pūkelia snaigės.

Viras matė kaip Antanas vis dūto ir per himną kažką šnabždėjosi su naująja pažįstama. Ir jis palinkęs prie savo merginos, prašnabždėjo:

— Ar leisite palydėti?

— Aš nė viena... — taip pat pašnabždomis atsakė ji.

Himnas pasibaigė. Minia suklego.

— Aš žinau, jūs su drauge, — tęsė Vincas.

— O ne! Mes su palydovais, tik jie kažin kur pradingo.

Tai Vinco nenustebino. Juk daug merginų, nedrįsdamos pradėti pažintį panašiose situacijose siekėsi pagalbos menamų kavalierių. Tuo pačiu metu jis pajuto jos kalbos būdą kažką prąščiokiško. „Švačka“, — pagalvojo jis, bet džentelmeną vaidindamas ir toliau, paklausė:

— Ar toli gyvenat, panele?

— Toli, Slabadoj... Jums nėra išrokavimo lydėti.

„Slabadoj“ rėžė jam ausį, nes Kauno priemiestį Vilijampolę šitaip vadino kaip tik panašios „švačkos“. Taip pat ir „išrokavimas“ jam nepatiko...

— Ar jums įdomu klausytis Nagevičiaus kalbos? Gal einam? — atakavo jis, nes žinojo, kad „švačkos“ daug lengvesnės tokioms pažintims, na, ir pačios dažnai siekdavo susirasti „kavalierių“.

Padėtį išgelbėjo jos draugė.

— Einam, tegu jie mus pa-

(Atkelta iš 4-to psl.)

bono metodų nustatyta, prieš 29,650 metų. Giliai geologiniuose klotuose rasti kaušų liekanos ir „nykštukų“ mamontų griaučiai, iš kurių matyti, kad žmogus juos vartojo savo maistui, keptamas jų mėsa. Tais laikais ta 17 mylių sala tebebuvo Kalfornijos sausžemio dalis.

Roma. Prie Mirabella Eclano netoli Avelino, pietinėje Italijoje, rastas kažkokio prosenovės „didžiūno“ kapas, kur greta žmogaus palaikų buvo ir šuns palaikai. Nustatyta, kad kapas yra 15,000 metų senumo, kad jis priklausė kokiam nors gėties vadui ar kunigui ir kad šuo buvo jo „draugas“, galbūt naudojamas tų laikų „religinėmis apeigoms“. Iki šiol buvo manoma, kad šuo buvo žmogaus prisijaukintas tik prieš 4 ar 5 tūkstančius metų, nes šuns palaikai greta žmogaus palaikų buvo randami tik Chaldėjų ir egiptiečių kapuose. — J. Pr.

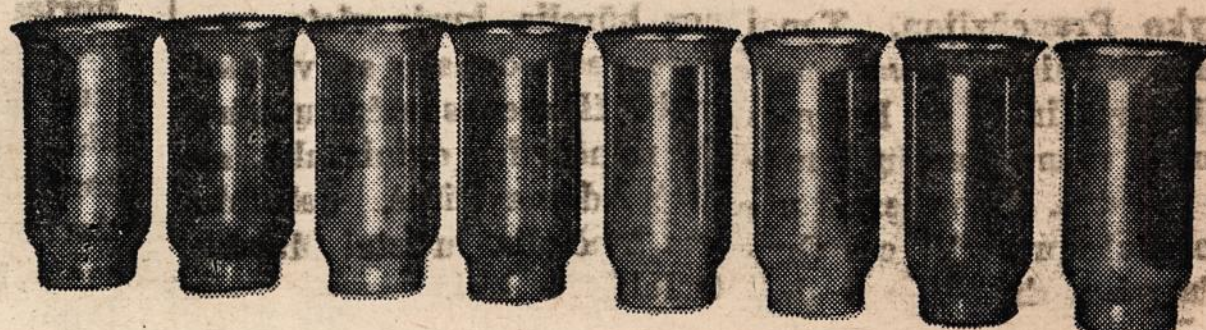
lydi biškį...

Merginos pasisuko ir ėmė stumtis iš minios link Maironio gatvės. Vincas su Antanu neatsiliko. Pagaliau išėjo į mažiau žmonių apstotą šalinę gatvę ir nužingsniavo Maironio gatvę. Bet Vincas pasivijo savo merginą, paėmė jos ranką ir ėmė kalbėti:

— Ak, tie naujieji metai! Visada jie mums atrodo būsią (Tęsinys 11-me pusl.)

The Very Finest

FREE GIFT Yet!

Štai 8 žėrinčių aliuminijuotų gėrimams stiklinių rinkinys, kiekviena skirtingos šviesios spalvos, taip pat auksinės ir sidabrinės. Jų grožis nepasikeičia, nes nei tamsėja, nei susitepa, nei nusidėvi, nei nudyla. Ir, tiesą sakant, jos nedūžtamos: tad galėsite jas vartoti per daugelį ateinančių metų. Ši žavų setą gėrimams Jūs gausite dovanai, jei atidarysite Peoples Federal Savings istaigoje apdraustą ir saugią \$100.00 ar daugiau saskaitą. Jei Jūs jau taupote čia, tai galėsite gauti tą dovaną, jei prie savo jau turimos Peoples Federal Savings saskaitos pridėsite \$100.00 ar daugiau. Šis dovanų pasiūlymas baigsis sausio 11 d., arba, kai atsargos pasibaigs, tai kiekviena šeima gaus tik po vieną dovaną. Už indėlius, idėtus iki sausio 10 d., dividendai bus pilnai sumokėti, skaitant nuo sausio 1 dienos.

and a Free Souvenir for Every Visitor

Mes taip pat turime atminčiai Raktų Dėžučių, padarytų iš atsparios plastikos, su skyreliu metaliniams pinigams — tai dovana visiems, kurie apsilankys Peoples Federal Savings istaigoje. Tik atvykite bet kurią taupymo dieną iki sausio 11 d. ir paprašykite Jums priklausaučios dėžutės.

PEOPLES Federal SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

1618 W. 18th Street • Chicago 8

HAYmarket 1-5500

STANLEY W. ROFA President

OFFICE HOURS

Mon., Tues., Fri. 9 a.m. to 3 p.m.
 Thursday 9 a.m. to 5 p.m.
 Saturday 9 a.m. to 1 p.m.
 Closed all Legal Holidays and Wednesdays

Boruta ipareigotas sukomunistinti Grybą

(Tąsa)

Čia rašančiam teko bolševikinės revoliucijos įkaršty girdėti Vincą Grybą kalbant viename lietuvių tremtinių ir buvusių ir tada esamų lietuvių kareivių susirinkime Minske. Pirmiausia Vincas Grybas buvo joks kalbėtojas, juo labiau bolševikinis agitatorius. Kalbėjo ramiai, lėtai, mintis gaudydamas, sunkokai sakinius suregsdamas ir be jokios revoliucinės ugnelės. Kalbėjo kaip geras lietuvis, savo šalies patriotas. Ragino visus skubėti parvykti Lietuvon, nes čia jau nesą kas veikti, o Lietuvoje teksią patiems susitvarkyti, susitvarkyti taip, kad visiems būtų gera gyventi. Bolševikai tada visi ragino buvusius demobilizuotus karius stoti į raudonąją armiją, Vincas Grybas apie tai neprisiiminė ir nieko nepasisakė. Tada buvo jau taip įprasta, kas kalbėjo tuoj klausytojų buvo spėliojama, kuriai politiniai srovei priklauso arba pats kalbantysis pasisakydavo kieno vardu jis kalba. O čia visų buvo spėliojama kas tas Grybas? Iš kur jis atsirado?

Švietimo Ministerijos stipendiatas

Po pirmojo pasaulinio karo Lietuvoje Vincas Grybas mažiausia rūpinos politikos klausimais. Jis dėjo visas pastangas, kad galėtų išvykti užsienin toliau tęsti pradėtas meno studijas.

Jei Vincas Grybas būtų buvęs komunistuojantis ar komunistas, jam švietimo ministerija nebūtų paskirusi keturiems metams stipendiją toliau tobulintis skulptūroje.

Išvyko Prancūzijon. Tenai sėkmingai baigęs savo studijas, jis pavažinėjo po Europos didesnius meno studijų ir muziejų miestus. Parvykęs iš užsienio skulptorius Vincas Grybas imasi darbo. Jam pasiseka įsikurti nusavinto Vasilčikovų dvaro patalpose, Jurbarko. Ir čia jis įsikūrė nebe švietimo ministerijos pagalbos ir žemės ūkio ministerijos pritarimo.

Kazys Boruta pavaizduoja Jurbarką savo apysakoje kaip apleistą, purvuose paskendusį miestą ir visų pamirštą ten gyvenantį skulptorių Vincą Grybą. Ir taip jau iš tos apysakos tryška, kad skulptoriui Grybui visa Jurbarko ano meto visuomenė kaišiojo į ratus pagalius, kad tik jam paženkti. Taip jau atrodo, kad visi jo nekenė kaip komunistuojančio. Ar taip buvo?

Vincas Grybas Jurbarko

Imame anų metų kai kuriuos laikraščius į rankas. Štai ką rašė tada A. G. Velička "Sėkmadienyje":

"...Jurbarkas gamtos atžvilgiu Dievo dovana, tai faktas. Nevienoda ir nenuobodi

Jurbarko gamta. Įvairios spalvos maišosi akyse, rodos stebūklingo meninko sutaikintos. Dauguma švelnesnės dvasios žmonių sako, kad Jurbarko tik meninkams gyventi...

O štai kur buvo skulptoriaus Vinco Grybo gyvenama ir kas jo veikama, skaitome ten pat:

"Netrukus pasiekiu parką, prieinu didž. karo laikais sudegintus kunig. Vasilčikovų rūmus ir sustoju prieš dviejų aukštų mūrinį namą, žydinčiame sode paskendusi. Čia gyvena mažai kam žinomi du meninkai. Vienas skulptorius Vincas Grybas, antras Mikutaitis, tapytojas ir drožinėtojas, Abu jau pagyvenę žmonės, bet ne tiek seni, kad galvotų apie amžiną poilsį. Jie kurybinės energijos, neseniai tik pasireiškusių pačiame įkarštyje... Dailininkų atelje erdvus kambarys, apstatytas statulomis, modeliais, biustais, ornamentais. Pačiame vidury — paskutinis kūrinys — Vytauto didžiojo biustas. Skulptorius Grybas daug važinėjęs po Europą ir kitus kraštus, neseniai grįžo iš Paryžiaus, kur studijavo pas garsųjį Bourdel. — Čia pradžia, — pasakoja rodydamas į keletą skulptūrų. — Daug kuo pasigirti negaliu. Tiesa, nedaug kas padaryta, bet tikrai žmoniškai".

Jurbarko be neatskiriamų draugų Vinco Grybo ir Mikutaičio dar gyveno ir šie: dailininkas Simavičius, rašytojas Giedrius, beto dar veikė scenos būrelis, kurie vietos scenoje pasirodydavo su vaidinimais. Iš scenos mėgėjų būrelio minėtini: dainininkė, artistė Adomavičiūtė, dainininkas Mačiulis, artistai Malskis, Golubas ir kiti.

Grybo sukurti paminklai

I Jurbarką dažnai užsukdavo dienaraščių "Lietuvos žinių", "Ryto", vėliau "XX amžiaus", "Lietuvos aidų" korespondentai. Veik visi jie aplankydavo skulptorių Grybą ir apie jį tai šį, tai tą parašydavo. Kazys Boruta galėjo daug idomesnės ir teisingesnės medžiagos savo apysakai pasirinkti, kad ir iš tų korespondentų aprašymų, o ypač kaip buvo išskilmės atidarant Vinco Grybo sukurtų tokių paminklų, kaip Vytauto didžiojo, Simono Daukanto, Vinco Kudirkos, Žemaičio, pedagogo Vokietaičio ir kitų. Apie tų paminklų atidarymą, skulptoriaus Grybo darbų įvertinimą ir ta proga pasakytas kalbas visa Lietuvos spauda labai plačiai aprašė, dėjo nuotraukas. Tose nuotraukose visur matome Vincą Grybą neventigiantį nusifotografuoti net

greta prez. Smetonos, tarpe ministrų, ar arkivyskupo metropolito Skvirecko draugystėje. Tuo tarpu K. Boruta nupasakoja, kad Vincas Grybas buvęs bolševikinis agitatorius jau po pirmojo pasaulinio karo į Lietuvą grįžęs:

Kaip Boruta "perdirbo" Grybą

"Skulptorius Grybas pavirsta keliaujančiu agitatorium ir organizatorium. Jo pėdas užuodžia šnipai. Seka paskui. Stengiasi suimti, bet jis, valstiečių remiamas, pasprunka jiems iš rankų. Tėviškėje nuolatinės kratos ir naktiniai užpuolimai... Kad netyčia neįkliūtų, susitaria su seseria — jei aukšto langas adaras, tai nėra pavojaus. O slapstosi čia pat, kaime, kampininko trobelėje, po grindimis, rūsyje. Ten ir literatūros atsarga ir ginklas po šonu. Suvalkija bruzda ir rengiasi sukilimui".

Viskas, ką tik norite, visi būtini bolševikui atributai, — ginklas, literatūra ir tik trūksta granatų... Deja, nė 1918, nė 1919 m., pradžioje bolševikai su jokia slapta literatūra nepasirodė.

Norint žmogų padirbti komunistiniu "didvyriu", būtina reikia jį ne tik apkaišyti "literatūra", laipinti ant bačkų, bet dar būtinai jis turi būti apsuptas visokiais šnipais, sekliais, gaudomas ir vaikomas policijos ir pagaliau sumušamas ir būtinai suimamas. Kitaip neišeis pilnas raudonojo "kaubojo" paveikslas! Taip ir Boruta padarė, kad ir labai gremėzdiškai ir neįtikinamai, tačiau raudonojo kaubojo tipą pilnai nupiešė. Girdi:

"Vieną naktį apstojo valščiaus tarybos namus savanoriai su vokiečių kareiviais. Budinčius milicininkus surišo. Išiveržė į vidų. Skulptorius, o tada valšč. tarybos pirmininkas, po darbo sunkiai užmigęs šalia kambarėlyje ant suolo. Pabudo plieskiant į akis elektriniam žiebtuvėliui, iš karto nesusivokė, kas atsitiko — pašoko, apsidairė — aplinkui atkišti revolveriai.

"Švintant išvarė Grybą su keliais tarybos nariais ir dvaro komunos pirmininku Antanu Banaičiu vieškelį į šakius...

"...Šakiuose apdaužė ir uždarė į tvartą, paverstą kalėjimu. Rengė karo teismą... Valsčius, sužinojęs apie naktinį užpuolimą, pasipiktino. Išvyko delegacija į šakius ieškoti suimtųjų. Karo lauko teismo nedrįso surengti sujudusiam krašte".

Ir toliau visa pagal komunistinę "liniją ir grafiką":

"Su pagalba vokiečių kareivių spartakininkų paspruko suimtieji iš kalėjimo. Prie tvarto pamatų, atvertę akmenį, pabėgo komunarai, o vokiečių sargyba nekreipė dėmesio".

Blankios vietos Borutos Grybo biografijoje

Kaip dabar tokį "didį komunarą" perdirbti, kad komunizmo tikyba atleistų jam už gautą švietimo Ministerijos stipendiją, kuri jį įgalino išvažiuoti į Paryžių ir ten studijuoti savo pasirinktą meno sritį. Boruta šiaip padaro:

"Ką jis (Grybas) turėjo daryti? Gimtinėje pasilikti negalėjo. Ir vietos jam nebėra, ir visos patamsių jėgos prieš jį sukurstytos — nuo eilinės davatkos ligi klebono ir policijos nuovados. Ką jis veiks kaime? Kur pasidės? Pereiti į po grindį ir atsidėti revoliucinei veiklai? Kova gal užtruks ilgus metus, o jis visai atitrūks nuo meno, kuris vis labiau ir labiau traukia".

Idomu, kad čia Kazys Boruta, kaip revoliucionierių Vincą Grybą palieka ramybėje. Leidžia jam ramiai studijuoti. K. Boruta net nesupažindino Vinco Grybo su Prancūzijos komunistais, nesuveda su savo tautiečiais komunistais, kurie darbavosi Tilžėje, Karaliaučiuje ir leido ten savo spaudą. Kazys Boruta net neįspraudžia į rankas Vincui Grybui tos komunistų spaudos, kuri ten buvo redaguojama, rašoma Leono - Pušinio - Šenbergo - Gaškos, dabar okupuotos Lietuvos užsienio ministro; A. Guzevičiaus-Stepuko, kuris pavergtoje Lietuvoje garsėjo čekistu; Lenkaičio ir kitų. O toji, ano meto komunistų spauda buvo platinama ir tarp lietuvių gyvenusiųjų Prancūzijoje. Kazys Boruta neuveža skulptoriaus Grybo net į taip vadinamų lietuvių politemigrantų kongresą Berlyne 1928 m. O tame kongrese vadinamieji politemigrantai lietuviai būk dalyvavo iš Vokietijos, Belgijos, Liuksemburgo ir Prancūzijos. Bet jame nebuvo K. Borutos pavaizduojamo kovotojo už sovietų valdžią Vinco Grybo. Pamiršo ir apleido Vincą Grybą. Jis jo nenugabeno 1918 m. gale į tariamą pirmą Lietuvos ir Biełorusijos komunistų partijos konferenciją, kurioj, V. Kapsuko "žiniomis", iš Suvalkijos dalyvavę net 10 komunistų atstovų. Kazys Boruta patinęjo taip pat Vincą Grybą nugabenti į buvusią Vilnių 1919 m. pradžioj antrąją Lietuvos ir Biełorusų komunistų konferenciją. Čia jau tikrai reikėjo V. Grybą toje konferencijoje parodyti. O dabar atrodo, kad V. Grybas "kėlė" vienas sau, savo atsakomybe "revoliuciją" ir neturėjo jokių saitų su komunistų pagrindžiu.

Borutai visiškai nebesiseka

Nors jau po tautininkų perversmo derėjo Vincą Grybą suvesti su komunistais. Deja, apie tai štai kaip Vinco Grybo pergyvenimus pavaizduoja K. Boruta:

(Tęsinys 8-ame pusl.)

P. Babicko "Picturesque Lithuania"

Šiuo metu Čikagoje vieši rašytojas Petras Babickas, atvykęs čion iš Brazilijos. Čia pasirodė ir jojo paruošta knyga "Picturesque Lithuania", 104 psl. Išleido ją ViVi Printing, viršelį piešė dail. Vl. Vijeikis. Kaina — \$4.00.

Be daugybės foto nuotraukų, vaizduojančių mūsų liaudies meną, Lietuvos gamtą, istorines vietas, miestus ir kt., leidinyje yra atspausdinti įvairaus turinio trys informaciniai straipsniai anglų, lietuvių ir ispanų kalbomis.

Ižangos žodyje autorius pažymi, kad "Pic. Lithuania" bus paskleista Lietuvos Nepriklausomybės atsteigimo 40 metų sukakties išvakarėse Lietuvos draugų svetimtaučių tarpe USA ir Lotynų Amerikoje. Fotografijos — dokumentai ir trumpi žodžiai prabilis jiems apie Lietuvos savaimingumą, ypatingą grožį, bei garbingą mūsų tautos praeitį bei skaudžią dabartį."

Visai sutikdami su tokia leidinio paskirtimi ir su tuo, kad "paveiksluotos informacijos apie Lietuvą visuomet buvo maža", norime iškelti kai kurias savo pastabas, jei nesakyti trūkumus, kurie krinta į akis, šį leidinį pavarčius. Sakau pavarčius, nes nesijaučiu tiek pajėgus, kad galėčiau kritikuoti anglų, o ypatingai ispanų kalbos, kurios visai nesuprantu, tekstus.

Pirmiausia noriu paabejoti, ar autorius, skirdamas šį informacinį kūrinių svetimiesiems, gerai padarė, jog atspausdino ir lietuviškai ilgoką apžvalgą su visais prierašais prie nuotraukų. Ar negeriau būtų buvę patarnauta informacijai, jeigu būtų atspausdinta vietoje lietuvių kalbos apžvalga prancūziškai ar kita kalba? Brazilai vargu ar dabar galės šiuo leidiniu pasinaudoti. Ispaniškai kalbą skaitytojas jausis jau ir dabar nuskriaustas, kad autorius kažkodėl prie visų nuotraukų deda užrašus tikrai anglų ir lietuvių kalbomis.

Jeigu jau leidinys skirtas svetimiesiems, atrodo, kad apie Lietuvą turėtų būti informuojama bent ne mažiau svetimomis kalbomis, kaip kad lietuviškai. Dabar, lyginant anglų kalbos tekstą su lietuviškuoju, dažnai randame priešingai. Lietuviškame tekste pav. pažymima, kad prasidėjus Vokietijos Rusijos karui, visa Lietuva sukilo, jorgei 100 tūkstančių lietuvių patriotų bolševikai buvo per kelias dienas iš Lietuvos išvyti (25 psl.). Visų šių žinių pasigendame angliškai. Lietuviškame tekste pažymima, kad Laisvės paminklas ir Nežinomojo Kareivio kapas Karo Muziejaus sodelyje Maskvos okupantų buvo nugriauti (82). Angliškame tekste apie tai, o taip pat ir apie Laisvės Varpą nieko neužsimenama. Pagaliau pav. lietuvis skaitytojas informuojamas, kad

Prisikėlimo Bažnyčia Kaune paversta sandėliu (85), o angliškame tekste visai apie tai neužsimenama. Sunku suprasti, kuriais sumetimais šie okupantų barbariški veiksmai svetimšaliui skaitytojui nutylimi, ir tuo būdu paties leidinio informacinė vertė mažinama.

Vietomis krenta į akis ir atspausdintų tekstų, paaiškinančių nuotraukų turinį, skirtumas lietuvių ir anglų kalbomis. Jeigu svetimšalis, lygindamas šiuos tekstus, galvos, kad jie tą patį reiškia, tai didžiai suklys. Štai keli pavyzdžiai. A Sunday in Lithuanian village — Jaunimas prie senos varpinės (43), Youth in national costumes — Naujakuriai (44), Two new Houses in old Style — Naujakurių sodybų vaizdai (45), Trip to town — Į svečius (52), Ruins of the Gediminas' Castle — Gedimino kalnas žiemą (74), Seacoast — Uosto liekanos (90). Tokių pavyzdžių galime rasti ir daugiau. Nežinia, kas norėta pasakyti Karaliene near Vilnius (47). Vietomis skaitytojui lietuviškai duodami daug platesni ir išsamesni paaiškinimai, pav. apie Gedimino pilį (88), ar apie šv.

Kazimiero bažnyčią (68), kaip kad svetimšaliui, kuris skatys foto nuotraukų užrašus anglų kalba. Ar ne tksliau būtų buvę plačiau painformuoti kitatautį apie tikrai jam nežinomus Lietuvos istorinius įvykius ar vietas?

Nelaimė yra su mūsų leidiniais, kad mes negalime išvengti kalbos ir korektūros klaidų. Kai kurie žodžiai ir šiame leidinyje spausdinami pakartotinai klaidingai, yra ir korektūros klaidų. Jaučiasi, kad leidėjas truputį skubėjo ir neatkreipė reikiamo dėmesio į tai. Šį savo teigimą noriu paremti keliolika pavyzdžių. Angliškai rašoma: Mos important (63), Spring in the Vilnius (66), Bernardinen church (59, 67), St. Bernard church ir Church (67), Cathedral (Cathedral) (69), heer (here) (82), Sinagogue (Synagogue) (24) ir pan. Panašiai

ir lietuviški žodžiai klaidingai rašomi: baroko stiliaus (stiliaus) (73), gyvenamos srytys (srytys) (18), apsikrikštyję, nesikrikštyja (18), liūdią (26), visam pasauliu (26) ir pan. Šios klaidos klaidelės daugiausia pastebėtos užrašuose ties foto nuotraukomis anglų ir lietuvių kalbomis, noliečiant pačių informacinių apžvalgų trimis kalbomis.

Baigiant reikia sveikinti rašytoją Petrą Babicką su šiuo nauju propagandiniu leidiniu apie Lietuvą. Tegul jis paplinta kuo plačiausiai po įtakingų valstybininkų ir politikų rankas ir padeda jiems priminti, kad Lietuvos širdis dar tebeplazda ir nieko daugiau netrokšta, kaip kad turėti tiek pat laisvės, kiek ir jų laisvi kraštai turi. Norime tikėti, kad iš P. Babicko sulauksime dar nė vieno vertinimo kūrinio.

J. Karna

MOVING **PERKRAUSTYMAS** **MOVING**

IS TOLI IR ARTI

*Nauji dideli trokšai - Naujaisi kraustymo trokšai
 Ilgu metų patyrimas - Pigus ir sąžiningas patarnavimas*

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

ŠIS PUIKUS LĖKŠČIŲ SETAS LAUKIA JŪSŲ Štai kaip jį galima įsigyti VELTUI

Taupyk reguliariai ateinančius 4 mėnesius. Sausio mėnesį atidaryk \$200 taupymo sąskaitą arba pridėk tokią sumą prie jau turimos sąskaitos, ir gausi VELTUI puikų 4 gabalų lėkščių setą.

Sutaupyk tokią pačią sumą sekančiais 4 mėnesiais, tada VELTUI gausi tokį patį setą kiekvieną mėnesį. Balandžio mėnesio pabaigoje Tamsta jau būsi išdidus pilno 16 gabalų puikaus lėkščių seto savininkas.

Turėk galvoje, kad šis pasiūlymas daromas kiekvienam reguliariam taupytojui. Mėnesinė \$200 suma nebūtinai privalo būti atnešama vienu metu. Ji gali būti atnešama mažomis sumomis mėnesio bėgyje.

Taupymo sąskaita turi rodyti mažiausiai \$200 prieauglį, kad galėtum gauti šias dovanas. Nėra jokių kitų apribojimų.

Atsiimkite savo dovanas šiandien!

**DIDELI
DIVIDENDAI**

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 SO. 49th COURT
CICERO 50, ILL.
Phone: TOWNHALL 3-8131

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

“... O Lietuvoje tuo laiku įvyko fašistinis perversmas. Kas ten atsitiko — partinių kromelių sanderis, naujos seimo frakcijų koalicinės kombinacijos, ar tautos išdavimas ir pasistūmimas į reakcijos prarają?.. Grybas susirūpina gimtojo krašto likimu. Vaikšto po Paryžių prislėgtas. Kas darosi Lietuvoje? Gauda iš laikraščių žinias, rašo neramius laiškus. O jam nauja fašistinė valdžia, kaip jaunystėje kovojusiam dėl komunizmo Lietuvoje, nutraukia stipendiją, nors ir nebaigtos studijos. Kas daryti? Susiliesti su Paryžiaus menininkų minia ir bandyti savo jėgomis prasiveržti, ar grįžti į Lietuvą? O kas ten laukia? Persekiojimai, gal ir kalėjimai... Grybą pagauna nerimas ir vėl širdį maudžia, ar teisingai jis padaręs, nueidamas meninko keliais ir visa kitą užmiršdamas... Ką jis darys? Grįžti į pagrindį per vėlu. Jei kada kovos, tai kovos kaip menininkas. Kito kelio nebėra”.

Vaidas kvėpia “buržuazinių nacionalizmu”: iš raudono komunizmo agitatoriaus staiga išeina visiškai baltas menininkas, bet tiek to. Be to taip tragiškai nebuvo nė su stipendija, kuri iš Vinco Grybo visai nebuvo atimta. Vincas savo broliui Juozui Amerikoje, jau studijas baigdamas rašė: “Daile, aš tave turiu rankose, tu jau neišspruksi iš manęs”. Savo laiške 1927 m. balandžio 22 d. Vincas iš Paryžiaus savo broliui Juozui bekl. rašė:

Grybui stipendija nenutraukta

“Juozuk, brolau, ačiū tau ir jūdviem abiem su Jadvygute ačiū karštai už suteiktą man pagelbą — kruvinus skatikus — ką savo prakaitu ir triūsų uždurbate. Nebus vėjais numestas judviejų skatikas, jis bus grynai moksliui sunaudotas. Savo stipendiją \$50 tuom tarpu vis dar gaunu. Turbūt gausiu ligi š.m. rugsėjo m. Sulyg dabartiniu kursu pasidaro apie 1250 frankų. Išlaidos kas mėnuo tokios: už mokslą akademijoje 250 fr., keramikos institute — 250 fr., būtinam maistui — 400 fr. ir kambarys — 400 fr. Lieka apie 150 fr. visokiems niekniekiams, knygos, įrankiai ir t.t. Pinigų maža, bet džiaugiuosi, kad ir šitaip galiu “skursti”. Pirma maniau jau ateinantį rudenį nutraukti mokslo studijas, tariau spėsiu dar mamą gyvą rasti, bet dabar kaip ta nelaimė — ankščiau užklupo — mama mirė, tai nusistačiau dar vieną žiemą užsienyje pabūti. Ypač dar dėlto, nes turiu būtinai užbaigti keramikos mokslą. Su skulptūra Lietuvoje eisis gal kiek

sunkiau. Kas gi užsakinės paminklus ar statulas — visi ubagai ir dar kivirčijas tarp savęs. O su puodininkyste tikriausiai eis neblogai. Dabar gaunu laiškų iš Meno mokyklos, manoma atidaryti keramikos skyrių. Manė kvieštų už vedėją. Dabar tik rūpi ar valdžia kitais metais man duos stipendiją. Kaip girdėti Švietimo ministerijoj meno tarėju ar kitu bendradarbiu žada būti p. Bičiūnas — neva menininkas, bet tikriausiai tai politikas ir mano geras priešas. Matai, vienasyk aš jo vieną projektą išpeikiau. Jis išplūdo mano darbus spaudoje, net patys krikščionys pasipiktino, dabar jei pagriebs, tai jau tvers mane. Pagyvensim, pamatysim.

Laukiu gegužės m., kaip gausiu stipendiją, gal tuomet pasiseks. Išlaidoms reikėtų \$100. Man būtinai reikia pasidaryti užsienyje po galerijas...”

Kaip bolševikai įviliojo Grybą į pinkles

Laiškas ilgas, čia jo tik dalis. Toji dalis, kur liečia jo stipendiją. Iš to laiško aišku, kad Vincas Grybas ne dėl buvusio perversmo buvo susirūpinęs savo stipendijos likimu, bet dėl galimo švietimo ministerijoj kito valdininko pakeitimo, nuo kurio dalinai priklausė stipendijų paskirstymas, bei rekomendacijos. Vadinasi, ir šiame atsitikime — jokios politikos. Niekas galvos nesuko dėl Vinco Grybo, anot K. Borutos, jo jaunų dienų “revoliuciniškumo”.

Idomu, kad pačiame tame laiške skulptorius Vincas Grybas ne tik pats veržiasi į Lietuvą, bet jis ragino ir savo brolių Juozą su žmona ir jų dukryte grįžti Lietuvon. Jis planavo, grįžus Lietuvoje pradėti verstis keramika. Darbo būtų visiems užtektinai. Tiesa, suabejoja, kad gali kilti karas Europoj, bet jei toks kiltų, tai ir Amerika nepasiliks nuošalyje. Galop: “kas vilkų bijosi, tai ir į girią negali eiti”, rašo tame laiške Vincas Grybas.

Pirmieji Lietuvos okupantai, Rusijos bolševikai, 1940 m. birželio 15 d. užplūdę Lietuvą, pirmomis dienomis vaidino “koekzistenciją”, leisdami sudaryti vyriausybę, kurioje net tokie vyrai, kaip Vincas Krėvė Mickevičius ir Ernestas (Tęsinys iš 9 psl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: akdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonas: PROspect 8-3229. Rezid. telefonas: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiadienį ir sekmadienį ofisas uždarytas. Rez.: 3241 WEST 66th PLACE. Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antradienį nuo 1-5. Trečiadienį ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telefonas: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta. Ofiso telefonas: PROspect 6-3838. Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

Grovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius. 2422 W. MARQUETTE ROAD
Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien: 10-12 ir 4-7 val. Trečiadienį ir šeštadienį tik 10-12 val.

Telefonas: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val. Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepiu šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRIUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30. Daily afternoons. Vakara: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir šeštadienį 6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PROspect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Valandos: pirmadienį, ketvirtadienį, šeštadienį nuo 1 iki 4 val.; antradienį ir penktadieniais nuo 5 iki 8.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Atostogose iki 1958 m. sausio 1 d.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Naktį skambinti rezidencijon. 1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEVERly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta. Telefonas: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus. Ofiso telefonas: YARDS 7-4787. Namu telefonas: PROspect 6-1930. Jei neatsiliepiu viršutiniai telefonai, šaukite MIDway 3-0001

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 4, 1958

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rezid.: LAFayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštad.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmadienį 8-10 val. vakaro, antradienį, trečiadienį ir penktadienį 6-9 v. v. šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telefonas: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonas: GIBson 8-6195

Valandos: pirmadienį ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antradienį ir penktadienį nuo 1 iki 5 val. popiet, šeštadienį nuo 2 iki 4 val. popiet, trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaskevičius
(VASKEVICIUTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštadienį 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31os gatvės)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštadienį 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARDS 7-1829
Pritaiko Akinius, Kreivas Akis, Ištaiso. Ofisas ir Akinių Dirbtuvė 756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadienį nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras MICHEL

Išvyko atostogų į Phoenix, Arizona. Grįš atgal į Chicago 1958 m. vasario (Feb.) 3 dieną.

4654 SO. ASHLAND AVENUE

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daromi su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda krepšiams ir mokyklos vaikus.

VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARDS 7-1373

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Galvanaukas tikėjosi galėsia savo krastui ką nors laimėti. Suvyliojo ir daugelį kitų dorių patriotų. Vienas tokių buvo ir Vincas Grybas.

Kaip ir už ką Grybas žuvo

Skulptorius Vincas Grybas komunistams buvo tikras radinys. Tuo jam užsako nupildyti didžiulę Stalino statulą, žada daugiau darbų ir... kaip daugelį kitų iš šviesuomenės tarpo "pakviečia" pasisakyti, padaryti kelis viešus pranešimus. Skulptorius Vincas Grybas nieko pikto nemanydamas — kalba. Ir vieną tokių pranešimų turėjo padaryti Jurbarkė prie bažnyčios kokių tai atleidų metu.

Tais siaubo laikais kiekvienas ištartas žodis būdavo savotiškai išaiškinamas. Ką ypatingo galėjo nepolitikas menininkas pasakyti? Bet kadangi jis kalbėjo prie bažnyčios, aišku ne bažnytinėmis temomis, to kai kam užteko. Faktas, kad Grybas, savo darbavęs "paragintas" buvo padavęs pareiškimą istoti į kompartiją. Bet tai tik parodo, kad jis jų partijoje nebuvo ir ar jis buvo priimtas, kol prasidėjo Hitlerio karas su Stalinu, nebe tiek čia svarbu. Faktas, kad karui prasidėjus ir nacių daliniams į Jurbarką atėjus, V. Grybas buvo iškustas, ir tuojau suimtas, dienos metu kartu su 300 žudomais žydais ir 35 lietuviais žydų kapinėse buvo sušaudytas ir ten pat užkastas. Kai žinia apie naujųjų okupantų žverišką ekzekuciją žaibo greitumu pasklido krašte ir pasipylė protestai, naujieji okupantai buvo sudarę kokią tai komisiją savo "klaidai" ištirti, bet ką ji padarė, ką ji pakaltino, niekas nieko nepatyrė, bet vienas tos komisijos narys, sako, aukštas vokiečių karininkas, kam tai iš lietuvių prasitaręs: "Nejaugi jūsų tauta tokia turtinga dailininkais, kad patys kišat juos sušaudymui"...

Grybo paminklas Lietuvos Nepriklausomybei

1934 m. birželio 20 d. "Lietuvos aidas" korespondentas žemaičio paminklo atidarymo proga Raseiniuose, rašė:

"Stiprų ispūdį padarė sklp. Vinco Grybo, paminklo autoriaus kalba. Jis pasakojo, kaip kilo to paminklo idėja. Girdėjęs iš motinos lūpų apie žemaičių baudžiauninkų praeitį, apie jų kovas su priešais, spaudėjais. Tada jam kilusi mintis įamžinti tą slėgtą ir nenuslėgtą žemaitį. Ilgus metus neturėjęs progos tą idėją realizuoti. Proga atsirado, kai raseiniškiai sumanė pastatyti Nepriklausomybės paminklą.

"Manoma, kad vyrui nedera verkėti. Bet yra visokios ašaros. Ašarų, kurios riedėjo per skruostus meninko kalbančio apie savo žemaitį idėją, apie jos gimimo ap-

Laimingas Tobin Rote, privedęs Detroitą prie laimėjimo 59-14 prieš Clevelandą per rungtynes dėl čempionato Detroitė.

linkybes ir sąlygas, negėda. Negėda ir tiems, kurių sklp. Grybo kalbos sužadintos širdys taip pat ašaromis akis suvilgė".

Raseinių Nepriklausomybės paminklas žemaitis, kaip ir kiti Vinco Grybo statyti paminklai buvo daromi visuomenės aukomis. Raseiniškiai tam paminklui pastatyti surinko 20,000 litų.

Pats Kazys Boruta, įkvėpimo momento pagautas, savo novelės pabaigoje, pavaizduodamas Vinco Grybo žemaitį, parašė ir žemaičio kūrėjui vertingą epigramą, sakydamas:

Exegi monumentum...

"Pro degančio miesto dūmus ir mūšio griausmus veržėsi į priekį kaip milžinas keturių metrų aukščio žemaitis, ištiesta dešine lyg skindamas kelią pro visas kliūtis, o kaire ranka parblokšdamas po kojų priešingą jėgą. Pro jo eisną kilo vėjas, gaisro pašvaistės, mūšio griausmas, bet jisėjo į priekį nesustodamas, ir nesutramdomas, nes jis buvo galingas kaip liaudis ir nesulaikomas kaip jos siekimas".

Tai yra dailininko Vinco Grybo sukurtas Lietuvos nepriklausomybės paminklo mintis, tai yra Lietuvos ir visų lietuvių siekimai, ir paties paminklo kūrėjo idėja ir siekimai. Tuo paminklu dail. V. Grybas ir pats sau pastatė paminklą, kurio nei šiaurės speigai, nei okupantų prievartaujamas Kazys Boruta nebėsu-griauš!

Ja pamiatnik sebje vozdvig nerukotvornyj, K nemu ne zarastiot narodnaja tropa. Voznessia vyše on glavoju nepokornoj Aleksandrijskogo stolpa.

Puškinas. (Ne rankomis sukūriau sau paminklą tvirtą, Tautos takai prie jo per amžius neužžels, Nepalenkiamą galvą jis iškėlė Aukščiau už Aleksandrinę koloną.)

(Pabaiga)

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu velniui.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS. Išmetimo paipą irgi įdedama velniui, jeigu perkama kartu su duslintuvu. DARBAS ATLIKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntal 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NEWARK'E VEIKIA OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t. Turime drabužinių medžiagų, odų, siūlų, muilo ir įvairių kitų siuntiniams tinkamų daiktų.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMSI KAIP GALIMA GREIČIAU.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. — Siuntiniai pristatomi gavėjui maždaug 7-8 savaitių bėgyje. — Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMSI SU JAU APMOKETU MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČJAMSI

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Seštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogų. Rašykite lietuviškai, rusiškai arba angliškai. Netoli Pensilvanijos geležkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS, ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai daugelis tūkstančių klientų visame Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilninių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma turi savo atskirą sutartį su Inturstu Maskvoje nuo 1947 m.

Nemokamai vieta mūsų klientų automobiliams pastatyti.

Telefonas:

WAbash 2-9354

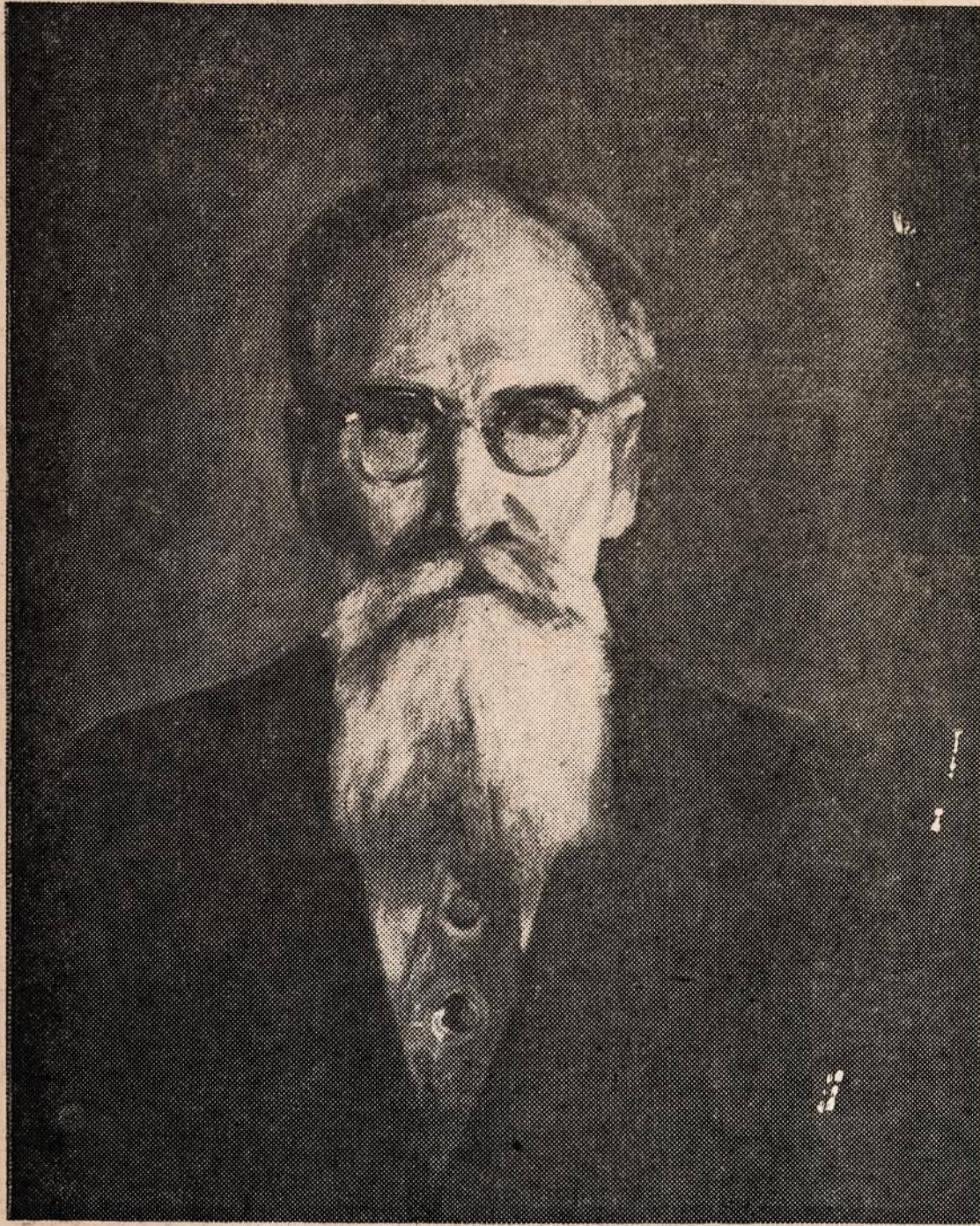
Reikalaukite naujų katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tiesiai iš Chicago ir pristatome kiek tik galima greičiau.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Prof. dail. Ad. Varno gimtadienio proga

Prof. dail. ADOMAS VARNAS — M. Šileikis (Č. Gal. nuosavybė)

Sausio 2 dieną mūsų dailės veterano prof. dailininko Adomo Varno buvo gimtadienis. Ad. Varnas gimė Jonišky 1879 metais.

Vidurinį mokslą jis gavo Mintojos gimnazijoje ir Kauno Kunigų Seminarijoje. Bet jis juto, kad jo tikrasis pašaukimas yra menas. Nuvažiavo į Peterburgą ir įstojo į barono Stiglico vardo meno mokyklą. Peterburge jis susipažino ir susidraugavo su kalbininku Kaziu Būga. Be kitų studijų Varnas domėjosi lietuvių kalba ir išitraukė į lietuvių visuomeninį gyvenimą, net vaidinimuose aktualiai dirbo. Iš Peterburgo nuvyko į Krokuvos Meno Akademiją. Ten jam gerai sekėsi: skelbiamuose paišybos konkursuose buvo nenugalimas ir laimėdavo premijas.

Dar Krokuvoje būdamas pradėjo dalyvauti meno parodose, kurių tarpe ir Lietuvių Dailės Draugijos Vilniuje rengiamose parodose 1907 m. Baigęs Krokuvos Meno Akademiją, Ad. Varnas išvyko į Ženevą (Šveicarija) tęsti studijų. Iš Ženevos 1908 m. nuvyko į Italiją susipažinti su tenyškųjų meno galerijų lobiais. Ilgesnį laiką pagyveno Sicilijoje. Tenai jis nutapė keletą saulėtojo krašto peizažų, kurių ne vienas buvo pasirodęs ir LDD parodose Vilniuje. Italijoje apkeleliavo meno centrus, studijavo senameistrių kūrybą, architektūrą ir meno istoriją. Iš Palermo nuvyko į Galiciją. Varnas buvo pilnai pasiruošęs savarankiškai kūrybai ir visa energija jos ėmėsi, tik tai kelionė po svetimas šalis kiek trukdė. Ilgėjo

si Lietuvos, bet negalėjo grįžti, nes buvo slapta perėjęs sieną, bėgdamas nuo caro žandarų, kurie persekiojo už lietuvišką veiklą. Kai 1913 m. buvo iškilminai minima Romanovų dinastijos 300 metų viešpatavimo sukaktis, buvo išleistas manifestas, kuriuo daug politinių kalinių paleista iš kalėjimų. Tuo manifestu pasinaudodamas ir Varnas grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Vilniuje.

Apie visuomeninę Ad. Varno veiklą visuomenė žino, netenka plačiau kalbėti. Visdėlio dailininkas nemažai laiko įdėjo ir į bendrus mūsų kultūrinius reikalus bei padarė didelį įnašą kovoj už lietuviybę. Atsikuriant Lietuvos nepriklausomybei, Lietuvos valdžia pavedė Varnui pagaminti projektus popieriniams pinigams. Jam vėl teko išvykti į Pragę pinigų spausdinimo reikalui.

Buvo pakviestas į Kauno Meno mokyklą dėstyti. Paruošė pirmuosius pašto ženklus. Atliko kelionę po Lietuvą nufotografuodamas 2300 lietuviškų kryžių. Kryžių pavyzdžius išstatė Italijoje parodoje. Pats ten važiavo ir labai gražiai savo eksponatais atstovavo Lietuvai.

Varno kūryba labai šakota: jam lygiai svarbus ir portretas ir peizažas ar šiaip kuris vaizdinio meno žanras. Portretuose sėkmingai dirba visą laiką, taip pat piešia ir spalvingus gamtovaizdžius, kurie teikia jam tam tikro dvasios poilsio. Prieš porą metų prof. Varnas sukūrė vieną iš stambesniųjų veikalų —

“Mindaugo vainikavimą”, kuriam yra 80 figūrų. Neseniai užbaigė tapyti religinio turinio didelę kompoziciją — Šiluvos Pan. Švč. koplyčiai Cedar Lake, Ind. Ad. Varnas savo 79 metų sukaktį apvainikavo jau ir taip dideliais laimėjimais, bet jis tuo, ką atliko, nėra pasitenkęs. Girdėti, kad jis galvoja du didelius darbus atlikti: tai “Gyvenimo komedija” ir “Gyvenimo tragedija”. Tai būtų du ciklai po 12 paveikslų kiekvienas! Mes iš širdies linkime dailininkui sveikatos ir kūrybinio įkvėpimo, kad jo pažadėtasis didelis darbas būtų atsiektas.

Ad. Varnas su šeima yra gražiai įsikūręs Čikagoje nuosavoje “bakūžėje”, kaip jis pats išsireiškė, adresu 3721 W. 65 gatvė. Turi įrengęs patogią dirbtuvę savo darbui, kur, jeigu esti laisvas nuo visuomeninių reikalų, sėdi prie molberto. Ponia Varnienė jam daug padeda savo rūpestingu patarnavimu — teptukus išplauna, medžiagą paruošia. Ponia Varnienė yra prityrusi vaikų darželio specialistė. Toj srityje ji Lietuvoje dirbo.

Ilgiausių metų prof. Varnui! (Š.)

ČIURLIONYTĖS LAISKAS

J. Čiurlionytė - Stulgaitienė, grįžusi iš Čiurlionio Galerijos atidarymo Čikagoje į Nebraską, mums rašo:

“Priimkite mano nuoširdžiausius linkėjimus ir daug daug pasisekimo Jūsų taip dideliame užsimojime: juo daugiau pripildyti meno kūrinį į mano brolio a. a. K. M. Čiurlionio Muziejų Čikagoje. Didžiausiai gerbiu Jus ir nuoširdžiai dėkoju Jums, Dailininkų Sągajai, Menininkų Klubui ir bendraminčiams. Man buvo labai liūdna, kad dėl stokos laiko nespėjau apžiūrėti visų paveikslų galerijoje, apie kuriuos svajojau. Nuoširdžiai dėkoju už atsiųstas puikias iš Č. Galerijos atidarymo nuotraukas, į kurias kasdien žiūrėdama, džiaugiuosi, kaip vaikas. Jūsų gerumo niekad nepamiršiu.

Jūsų

J. Čiurlionytė-Stulgaitienė,

1957 m. gruodžio 19 d.
Hastings, Nebr.”

—Severinas Krutulis, žinomas draudimo atstovas, 4259 S. Maplewood ave., paaukojo Čiurlionio Galerijai Čikagoje \$6.00.

Sausio 16 d. Chicago Meno institute bus atidaryta Georges Seurat meno paroda.

Aš nenoriu, kad mane mokytų, kaip reikia būti laisvam... —R. J. Wolf.

“Menininkas, kaip būtybė, yra laisvas. Kai menininkas ima taikytis madingoms srovėms arba politinio totalitarizmo jėgoms, jis jau nustoja būti menininkas. Tokiais atvejais jis turėtų būti laikomas mechanine priemone, kurią naudoja svetimos rankos.”

Dail. J. Ernst.

Kultūra negalima prekiauti.

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

NAUJAI DEKORUOTA SALĖ

renduojama šokiams, vestuvėms ir susirinkimams. Nebrangiai.
GALITE ATSIVESTI SAVO
VIREJĄ IR GERIMUS.
HERZL HALL
1335 N. California. AR 6-9421

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

**F & M RADIO
& TELEVISION SERVICE**
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

**PERKRAUSTYMAI
MOVING**
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

A. TVERAS
Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kas dieną: pirmadienį iki šeštadienio nuo 8:30 iki 9:15 ryte, ir kas pirmadienį nuo 7 iki 8 vakaro.
Sėkmadienį iš radio stoties WOPA, 1490 kil. ir FM 102-3 MC. 8:30 iki 9:30 ryte.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

(Atkelta iš 5-to psl.)

laimingi, saulėti, o kai pagyvenam, tai jie pasirodo tokie pat pilki, kaip ir praėjusieji... Žinot, kažkuri tauta turi tokį paprotį... Jaunos merginos, norinčios ištekti, išeina gatvėn lygiai dvyliką naktį ir pirmojo pastaikiuso praevio paklausia vardo. Jos tiki, jog tuo vardu bus jų išrinktasis. Tiesa, kuo jūs vardu?

— Taip kaip nauji metai mums nežinomi, taip ir mano vardas lai bus nežinomas... — kažkaip niūriai atsakė mergina ir apsidairė.

Apsidairė ir Vincas. Paskui juos sekė Antanas su kita mergina. Jie jau baigė eiti šiaurine Laisvės alėjos puse ir artėjo prie Lukšio gatvės. Aplink buvo ramu, praeivių beveik knepasitaikė.

Vincas vis kalbėjo, atrasdamas naujų temų. Tačiau jo naujoji mergina nelabai tesiklausė, labai dažnai atsisukdavo ir dairydavosi, lyg kažko ieškodama. Priėjus skersinę Seimo gatvę, Antanas kiek priartėjo, jo mergina priėjo prie Vinco merginos ir, matyt, atsisveikinėjo, nes pirmoji nė šudiev nepasakius pasuko į Seimo gatvės šlaito šaligatvį ir ėmė kilti laiptuotu šaligatvio cementu. Netrukus dingo už kampo, pasukus į Italijos gatvę.

Antanas priėjo prie Vinco ir skubiai ištare:

— Būk atsargus!

Ir pakėlęs palto apykaklę, skubiai nužingsniavo atgal miesto centro kryptimi.

— Eikit ir jūs namo! — kažkaip nervingai tarė mergina ir pasileido kuone bėgte tolyn Lukšio gatvę.

Vincas leidosi ją vytis.

— Kas yra? — sučiupo ją už rankos.

— Eikit namo, prašau!

— Bet aš jus noriu palydėti...

— Aš nenoriu...

— Bet jūs negalit viena vėlai naktį!

Eidami pro Liaudies Namus, juodu išgirdo orkestro garsus. Ten šoko darbininkija. Vincas kelis kartus yra buvęs toj vadinamoj "salėnkoj" ir kelis kartus buvo laimėjęs, bet porą kartų nuo jo atmušė "auką" žiaurios išvaizdos proletarai, pasirodę turį pretenzijų į jo damas.

Mergina pasuko Jonavos gatvėn. Kairėj liko tuščia žuvų turgavietė, o siauro šaligatvio Jonavos gatvė jau tiesėsi Neris pakrante.

Vincas vėl merginą paėmė po ranka.

— Nereikia... Aš bijau...

— Ko jūs bijot?..

Bet ji nieko nesakydama, veržėsi pirmyn taip, jog Vincas turėjo paleisti ją. Valandėlę svyravo, galvodamas paleisti tokią "skystą" merginą. Bet staiga net pyktis jį apėmė: ko gi jis vargo prieidamas prie jos? — Pasivijo ją ir vėl sugriebė už rankos.

Čia staiga pajuto kairiajame smilkiny smūgį. Lyg kažkas kieta trumpai stuktėlėjo. Prieš akis švystelėjo lyg juosta. Akyse aptemo, pasiliejo raudoni, geltoni ratai. Susvyravo. Bet tuoj atsipeikėjo ir greit apsidairė. Aplink nieko. Tik dešinėj namų vartai lyg judėjo... Jis vėl pasivijo gero-kai nutolusią merginą.

— Eikit namo! Jie jus užmuš!

— Kas jie? — nesuprato Vincas, bet nesulaukęs atsakymo, tarė: — ne, aš jus palydėsiu, nors čia ir kažinkas...

"Tiesa, ji minėjo apie palydovus"... — dingtelėjo Vincui. Jis atsiminė, jog ji gyvena Vilijampolėj, kuri yra pagarsėjusi mušeikomis, chuliganais. "Gal ši kartą ji teisybę sakė apie palydovus", — pagalvojo Vincas ir nusišypsojo. Prasėgęs palatą išsiėmė iš švarko kišenės ilgoką suomišką peilį, tvirtai suspaudęs, įsikišo į palto kišenę. Juodu artėjo prie Vilijampolės tilto.

— Nieko, panele, aš neduosiu jus nuskriausti, — kiek virpančiu balsu pratarė vėl imdamas ją už parankės.

Pajuto jos drebulį. Apsidairė. Juodu ėjo tiltu. Nei prieky nei užpakaly nesimatė jokios žmogystos.

— Na, ir ko gi čia bijoti, — tarė Vincas, norėdamas nutraukti slegiančią tylą, nes jo mergina tylėjo ir tik kuone bėgte bėgo, virpėdama aiškiai ne nuo šalčio, o iš baimės.

— Ir kokia čia gali būti baimė? — lyg pats save klausė Vincas, taip pat skubiai, tik dideliais retais žingsniais matuodamas apsnigtą tilto šaligatvį. Ir retkarčiais vis atsi-grėždavo. Visur tylu ir tuščia.

Tylėdama ir skubėdama mergina, tuoj perėjusi tiltą, pasuko į nedidelę skersinę gatvę. Vincas pažvelgė į gatvės pavadinimą: — "Skerdyklų skersgatvis". Gatvė siaura, šaligatvis tik vienoj pusėj. Kas 25 metrai elektros stulpas su

(Tęsinys 12-me psl.)

Atidariau naują dirbtuvę laikrodžiams taisyti.

Pardavinėju vietoje ir užsieniuose gamintus laikrodžius. Kainos pigiausios visoje Chicagoje. Ateikite ir įsitikinkite.

Kas atneš laikrodį taisyti ir atsineš šį skelbimą,

GAUS DIDELĘ NUOLAIĐĄ.

EICHERT, 3316 So. Morgan St.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE

CHICAGO 38, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4559 SOUTH PAULINA STREET

CHICAGO, ILLINOIS

YAras 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

CHICAGO 32, ILLINOIS

LAfayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT

CICERO 50, ILLINOIS

TOwnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

HAymarket 1-2028

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiysite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSĖJĘ PRASTAIS DANTIMIS.

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujoj knygoj.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Mutual

Federal

Savings

2202 West Cermak Road
Chicago 8, Illinois
VIRginia 7-7747

John J. Kazanauskas, Pres.

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 1 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neatidaro.

DIVIDENDAI PADIDINTI
NUO SAUSIO 1 D. 1958 M.

Pradėkite taupyti
šiandien

Mes visada esame pas'ruošę
jums patarnauti.

(Tęsinys iš 11-to psl.)

lempa. Tos lempos apšvietė vos nedidelį skritulį ant šali-gatvio.

Staiga prie vieno tokio skri-tulio jį apsupo keli vyriški si-luetai ir vėl Vincas pajuto skausmą smilkiny, tik šį kar-tą jau dešiniajame.

Žaibo greitumu ištraukęs savo suomišką peilį, jis apsi-sukdamas smogė atbula ranka į visą būrį. Kažkam pakliuvo.

— On ma finka! (Jis turi finką — suomių peilį) — kaž-kas lenkiškai suriko.

Kažkieno ranka su smūgiu numušė jam nuo galvos kepu-rę. Vincas pasirengė gintis, bet... aplink nieko nebebuvo. Dingo visas mušeikų būrys, dingo ir drebanti mergina. Jam net pasirodė, kad jis sap-nuoja. Pasilenkė ir pakėlė sa-vo studentišką kepurę, nupur-tė nuo jos sniegą, užsidėjo. Apsidairė dar kartą. Prie tre-čiojo lempos apšviesto skritu-lio ėjo dvi poros žmonių. Ma-tyt, jų pabūgo mušeikos ir pasišalino.

Vincas skubiai nužingsnia-vo tilto link. Netrukus buvo mieste, o po kelių minučių ir namie. Čia laukė neramus An-tanas.

— Ačiū Dievui, grįžai svei-kas! — sušuko jis.

— Na, o kodėl ne? — tarė numesdamas paltą Vincas. — Manei, kad mane tie chuliga-nai nudobs? O pats tai pabė-ga...

— Mane ta mergina perspė-jo, — tarė Antanas, — kad mudu geriau neitume. Ji gyve-na prie Meno Mokyklos, o ta-voji yra chuliganų karalienė!

— Karalienė? — pakartojo Vincas.

— Na, ne karalienė, bet vie-no iš jų meilužė... O žinai, jie nesiskaito su priemonėmis, jeigu kas nors nori tokią mei-lužę paveržti...

— Aha, dabar suprantu! — priėjo Vincas prie veidrodžio. — Štai ir turiu atminimą nuo tokios "karalienės".

Antanas priėjo.

— Viešpatie! Tu sumuštas!

Vincas čiupinėjo skaudan-čius smilkinius ir trumpai pa-pasakojo gavęs du smūgius. Antanas atidžiai apžiūrėjo ne-dideles mėlynas.

— Esi laimingas... — burb-telėjo jis. — Jeigu bent per porą milimetrų, į pat minkšti-mą...

— O kas? — pasidomėjo Vincas.

— Nagi, jie vartojo ant vie-los galo prištus švino gaba-lus. Tu gavai tokiais gabalais ir likai sveikas! Juk šitaip ir jautį galima užnušti!

— O man — nieko! — juok-damasis išpūtė krūtinę Vincas. — Tik gaila, kad paukštytės netekau... Na, o dabar — gult! Reikia išsimiegoti. Juk rytoj Naujųjų Metų balius Ateiti-ninkų salėj. Žinau vieną mer-gytę, kuri mane jau seniai masina...

— Ne rytoj, o šiandien, — pataisė Antanas.

— O, tiesa! Na, tai sveikas! Su naujais metais!

Ir abu draugai nuoširdžiai pasibučiavo.

"U nas vsio budet"

Du sakiniai iš sovietų bolševi-ky leksikono yra populiariausi. Vienas, tai Molotovo garsusis "Niet", kitas kiekvieno bolševi-ko posakis "U nas vsio jest", kas reikalauja pataisymo į "bu-det", reiškia, kad kuomet nors bus. Maskvos radijas ką tik pa-skelbė apie naująjį sovietinį sva-jonės namą, kurs būsiąs iš gry-no stiklo, su ultravioletiniais spinduliais ir klimato aparatais, kuriais bus galima kambaryje atsukti kokį nori orą, net su pušių, jūros ir gėlių kvapu! Ma-ža smulkmenėlė: toks namas, Maskva pasakė, bus pagamintas už 12-15 metų...

— Buvo tremtiniai, nepamirš-kite likusių nuormė stovyklose savo draugų. Bent vieną kartą dienos uždary!

Dvyliktasis L. E. tomas

Turime jau XII-ąjį savosios Lietuvių Enciklopedijos tomą. Tebeina raidė K. Pradėta žod-žiu KLAATCH ir baigta — KRASZEWSKI.

Vartau. Malonu pasidžiaugti nors paviršutiniškai pažvelgus. Gausu specifinių lituanistinių dalykų. Kam rūpi tie dalykai, labai patogu ir lengva susirasti, ypač kai dabar trūksta daugelio tos srities šaltinių.

Štai: Klaipėda — ilgokas, iš-samus straipsnis, net 42 psl., 32 iliustracijos su miesto planu. Klovainiai, knygos, knygynėliai, apie klebonus 8 psl. Senieji ra-šytojai: Danielius Kleinas, An-tanas Klementas, Kojalavičius, Danielius Kondratavičius, Kra-szewski. Klein-Mittensee, lietu-vių stovykla Vokietijoje. Tadas Kosciūška, garsusis sukilėlis. Visuomenininkai ir veikėjai: Klimaitis, Klimai, Kolupaila, Končiai. Klėtys su 5 pav. Lietu-vos klijimais su paveikslais ir planais. Konfederacija, koply-

čios, kopos, kraitis, kraičių skrynios. Lietuvos klimatas, carinės Rusijos kolonistai Lie-tuvoje.

Iš kitų straipsnių pažymėti: klasicizmas (8 psl., 17 pav.), Klemensai (14 popiežių tuo var-du), Kleopatra, Kolumbija, Ko-rėja, Konfucijus, kolchozai, ko-munizmas, komedija, kongresas, kooperacija ir daugelis kitų. Gausu iliustracijų. Spauda ir pa-veikslai — viskas ryšku, įdomu.

—J. Šv.

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Visų rūšių apdraudos.

Automobilių finansavimas. Notariatas Valstybės patvirtintos kainos JONAS KIRVAITIS, Walbrook 5-5671 INTERSTATE INSURANCE AGENCY 6108 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.

GRABINSKAS

Radijai, Fonografai, TV, HI FI

DOVANOMS

Radijai nuo \$12, fonografai nuo \$15, televizijos nuo \$95. Priimam senus. Garantuotas taisymas. J. G. Television Co., 2512 W. 47 St. Frontier 6-1998 Lig Kalėdų atdara sekm. 11-4 val.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

Turtas Siekia 60 Milijonų Dolerių

Atsargos Fondai didesni negu \$5,700,000.00

Todėl ji ir yra pati stipriausioji ir saugiausioji taupymo bendrovė. Dabar laikai keičiasi. Šiandien jau reikia rimtai galvoti apie savo santaupas. Kiekvienam reikia žinoti, ar jo sutaupyti pinigai yra padėti saugioje bendrovėje.

Karo ir depresijos metais STANDARD FEDERAL visiems savo taupytojams išmokėjo pagal pareikalavimą, o depresijai praėjus ji dar pridėjo ekstra 2% dividendus tiems, kurie joje tūpė savo pinigus. Tokį dividendą tais laikais visoje Amerikoje išmokėjo tik tai viena STANDARD FEDE-RAL. Nebuvo kitos bendrovės, kuri už depresijos laiku laikytas santaupas būtų pakėlusios tokius dividendus.

STANDARD FEDERAL kiekvieną metą auga ir stiprėja. Šiandien jos	
TURTAS SIEKIA	\$60,000,000.00
ATSARGOS FONDAI	\$5,700,000.00

Brangus namas knygoje įvertintas tik tai \$1.00.

STANDARD FEDERAL turi sudariusi visus valstybės numatytus fondus.

STANDARD FEDERAL YRA PATI SAUGIAUSIOJI IR STIPRIAUSIOJI TAUPYMO BENDROVĖ. PADĖK JON SAVO SANTAUPAS.

STANDARD FEDERAL visą laiką mokėjo didelį nuošimtį, bet pradant 1958 m. sausio 1 dieną ji dar pakėlė nuošimtį ¼ visiems taupytojams.

Pinigai, įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį.

CHARTERED AND SUPERVISED BY
THE UNITED STATES GOVERNMENT

JUSTIN MACKIEWICH JR., Vice-President
JUSTIN MACKIEWICH, President

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141